अभियान साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ४२ / अंक : ३४ / २०८१ चैत २९ गते शुक्रबार / नेपाल सम्वत ११४५ / Apr. 11, 2025 / मूल्य रू. १०/-

नेपाल र भट्टराईमाथि मुद्दा चलाउ अख्तियार

काठमाडौ । आजसम्म बनेका सबै सरकारहरूले भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने नारा दिंदै आएका छन् । तर जब सत्तामा उनीहरू पुग्छन् त्यसबेला सरकारमा रहको व्यक्तिहरू र उनीहरू संलग्न रहेका राजनीतिक दलका नेताहरू नै भ्रष्टाचारमा संलग्न हुने भएका हुनाले भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न चुनौती बन्दै गएको छ । भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र, राजस्व अनुसन्धान विभाग, सम्पत्ति शुद्धीकरण विभाग जस्ता कार्यालयहरू सक्रिय रहेपनि भ्रष्टाचार बढ्दै गएको विभिन्न तथ्यहरूले देखाइरहेको छ । आखिरी किन ? यसको जवाफ सरकारले जनतालाई किन दिनु नपर्ने ?

भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न राजनीतिक दलहरू नै सक्रिय हुनुपर्दछ । भ्रष्टाचारमा संलग्न भएका राजनीतिक दलका नेताहरू

>>> बाँकी ८ पेजमा

हामीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

लोकतन्त्र भनेको राजनीतिक दलहरू सर्वेसर्वा हुनु होइन

काठमाडौ । व्यवस्था परिवर्तन भयो तर राजनीतिक दलका नेताहरूको सौँचमा परिवर्तन आउन नसकेको हुनाले नै अहिलेको अवस्था आएको हो । नेताहरूमा मात्र होइन जनतामा पनि नयाँ सोच आउन सकेन । केही समय पहिला माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले भनेका थिए जस्ता जनता त्यस्तै नेता भनेर । जनताले होइन राजनीतिक दलहरूले जनताको सौँचमा परिवर्तन ल्याउन सक्नुपर्नेमा राजनीतिक दलका नेताहरू चुक्दै गएका छन् ।

विगत ३४ वर्षदेखि पालैपालो नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र माओवादी भनेर हिडेका जनताले देशमा सुशासन चाहियो भनेर कहिल्यै बलियो आवाज उठाउन

>>> बाँकी ८ पेजमा

कांग्रेस, माओवादी र एकीकृत समाजवादीले रेडक्रस ध्वस्त पारे

काठमाडौ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटीलाई ध्वस्त पार्ने गरी तत्कालिन पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले रेडक्रसको विधान विपरित दलीय भागवण्डा गरी सोसाइटीका अध्यक्ष सूदर्शन प्रसाद नेपाल, महामन्त्री भूपतिलाल श्रेष्ठ, सहमहामन्त्रीमा मनोज थापा र केन्द्रीय सदस्य नारायण तिम्सिनालाई नियुक्ति गरिएकोमा उनीहरू सबै अहिले निलम्बनमा परेका छन् ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जस्तो सामाजिक संस्थालाई दाहाल नेतृत्वको सरकारले ध्वस्त पार्ने रणनीतिका साथ नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र एकीकृत समाजवादीले भागवण्डा गरी रेडक्रस सोसाइटीमा नियुक्त गरेका थिए ।

अहिले आएर अन्तर्राष्ट्रिय महासंघ (आइएफए आरसी र रेडक्रस अनुपालन तथा मध्यस्थता समिति सिएमसी)ले

>>> बाँकी ८ पेजमा

साँढेको जुधाँई बाच्छाको मिचाईमा नेपाली जनता

देशलाई अहिलेको यो अवस्थामा पुऱ्याउने माओवादी नै हो ?

काठमाडौ । राष्ट्रिय एकता राष्ट्रिय भावनामा बाँधिने आन्तरिक इच्छा शक्ति नै हो । राष्ट्रियता भनेको राज्य र नागरिकलाई जोड्ने महत्वपूर्ण कडी हो । राष्ट्रिय एकता जुनसुकै देशका लागि अति महत्वपूर्ण हुन्छ । राष्ट्रिय एकताले राज्यका सबै नागरिकलाई एकताको सूत्रमा बाँध्न सहयोग पुऱ्याउँछ । यसले देश हामी सबैको साझा फूलबारीहो भन्ने भावना विकसित गराउँछ । सबै नागरिकले एक आपसमा सहयोग, सद्भाव, मेलमिलाप, प्रेम कायम राखि राष्ट्रिय भावना प्रदर्शन गर्ने मनोवैज्ञानिक भावना हो । त्यस कारणले गर्दा देशभक्ति विचार समझदारी, सामूहिकता, मातृत्व, सहिष्णुता र राष्ट्रप्रतिको प्रेमभाव नै राष्ट्रिय एकता हो । तर पछिल्लो समयमा हामीकहाँ त्यस्तो देखिएको छैन । जनता जनतालाई जुधाएर आफ्नो र पार्टीगत स्वार्थ पूरा गर्ने खेलमा सबै भन्दा अगाडि माओवादी केन्द्र र त्यसका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल नै देखिएका छन् । माओवादीले चलाएको १० वर्षे जनयुद्धले गर्दा जनता जनताबीचमा

फाटो ल्याएको छ । पार्टीगत र व्यक्तिगत स्वार्थले गर्दा जनता विभाजत अवस्थामा रहेका छन् । यसैलाई भनिन्छ साँढेको जुधाई बाच्छाको मिलाई भनेर ।

राष्ट्रिय एकता नभएको अवस्थामा जुनसुकै पार्टीको नेतृत्वमा सरकार बनेपनि त्यस्तो सरकार सरकारलाई लागि सरकार मात्र रहने निश्चित जस्तै देखिएको छ । पार्टीगत स्वार्थ त्यागेर जनताको हितमा र राष्ट्रिय एकतालाई कायम गराउन नसकिएको खण्डमा मुलुक तिव्र विवादको घेरामा पर्न सक्ने सम्भावना हुन्छ । पछिल्लो समयमा हामी त्यही चक्रव्यूमा फस्दै गएका छौं । आखिरी किन ? पछिल्लो समयमा राजनीतिक दलहरूले आ आफ्नो स्वार्थ पुरा गर्न जनता जनताबीचमा गहिरो खाल्डो खन्दै गएका छन् । मुलुक अशान्त बन्दै गएको छ । दिनहुँ जसो हुने आन्दोलनले गर्दा जनतामा आक्रोश बढ्दै गएको छ ।

राजनीतिक दलहरूले एकले अर्कोलाई विश्वास गर्न सकिरहेका छैनन् । आ

>>> बाँकी ८ पेजमा

आफ्नो विगतलाई हेर्ने कि दाहाल ज्यू

काठमाडौ । २०७४ पछि बनेका प्राय सबै सरकारहरूले सुशासन, भ्रष्टाचार र बेथितिको अन्त्य गर्ने नारा दिंदै आएका भएपनि व्यवहारमा त्यस्तो देखिएको छैन । सुशासन कायम गरेर जनतालाई आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा दिन प्राय सबै सरकारहरू असफल सावित हुँदै आएका छन् । २०७९ मंसिरमा भएको संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा कुनैपनि दलले बहुमत ल्याउन नसकेपछि दलहरू संयुक्त सरकार बनाउन बाध्य भएका थिए । संघीय संसदको सबैभन्दा ठुलो दल नेपाली कांग्रेस बन्न सफल भएपनि उसले सामान्य बहुमतसम्म ल्याउन सकेन ।

निर्वाचनको बेला कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र माधव नेपालले नेतृत्व गरेको एकीकृत समाजवादीले गठबन्धन गरेका थिए तीन दलको गठबन्धन हुँदा पनि उनीहरूले सामान्य बहुमत ल्याउन सकेन । माओवादी केन्द्रले प्रत्यक्ष र समानुपातिक गरेर ३२ सिट ल्याएको थियो । त्यही ३२ सिटलाई देखाएर माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल कांग्रेस-एमालेलाई च्याखे थापेर १८ महिनासम्म प्रधानमन्त्री बन्न सफल भए । अहिले प्रतिपक्षी दलको नेता भएपनि उनी सत्ता कसरी प्राप्त हुन्छ भन्दै रोइकराई गरिरहेका छन् ।

दाहाल प्रधानमन्त्री रहेका बेला विपक्षी दलहरूलाई मात्र होइन सत्तामै रहेका दलहरूलाई समेत धम्क्याउँदै आफूलाई सत्ताबाट हटाएर देखाउन धम्की दिंदै आएका दाहाल त्यतिबेला छाँगाबाट खसे जतिबेला कांग्रेस-एमालेले गत असार १७ गते ७ बुँदे सहमति

>>> बाँकी ८ पेजमा

नेपालविरूद्ध अख्तियारको छानविन अन्तिम चरणमा

काठमाडौ । ठुला ठुला भ्रष्ट्राचारको काण्डमा पूर्वप्रधानमन्त्री देखि मन्त्रीहरू, सांसदहरू र उच्च तहका सरकारी कर्मचारीहरू संलग्न भएका भएपनि उनीहरूमाथि कानुनी कारबाही नै नहुने भएकाले गर्दा भ्रष्ट्राचारन्यूनीकरण होइन दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको प्रष्ट रूपमै देख्न सकिन्छ । ठुला ठुला भ्रष्ट्राचारमा राजनीतिक दलका नेताहरू र उनीहरूमै दवावमा मन्त्री सचिवहरू समेत संलग्न हुँदै गएका छन् ।

ललिता निवास जग्गा काण्डमा पूर्व प्रधानमन्त्रीद्वय माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराई मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले उन्मुक्ति दिएर केही मन्त्रीहरू र केही सचिव लगायतका अन्यलाई अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगले मुद्दा चलाएको थियो । माधव नेपाल

र बाबुराम भट्टराई ललिता निवास ज ग्गा काण्डमा मुछिएका भएपनि उनीहरूमाथि मुद्दा नचलाइएको भन्दै सर्बोच्च अदालतमा परेको रिट विचाराधिन अवस्थामा रहेको छ । त्यसै विषयमा अख्तियारले समेत छानविनलाई अन्तिम चरणमा पुऱ्याएको छ ।

माधव नेपाल प्रधानमन्त्री रहेका बेला माधव नेपाल नेतृत्वको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले भारतीय योगगुरू रामदेवको पतञ्जलीका नाममा खरिद गर्न हदबन्दी भन्दा बढीको जग्गा खरिद गरेको र सो जग्गा दुई महिना नपुग्नै विक्रि गर्न दिने निर्णय माधव नेपालकै नेतृत्वको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले गरेको थियो । यसरी हदबन्दी भन्दा बढीको जग्गा विक्रि वितरण गर्न दिने कानुन नै नभएको अवस्थामा नेपाल

>>> बाँकी ८ पेजमा

दाहाल सरकारको अपजसको भारी ओली सरकारमाथि

काठमाडौ । गत असार १७ गते नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेबीचमा भएको ७ बुँदे सहमति अनुसार नेकपा एमालेका अध्यक्ष समेत रहेका केपी ओलीको नेतृत्वमा सरकार गठन भएको करिब ९ महिना पुगेको छ । कांग्रेस, एमाले नेतृत्वको सरकारमा अन्य केही साना दलहरू समेत संलग्न भएका भएपनि जनतामा आशा जगाउने काम उनीहरूले गर्न सकेका छैनन् । पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले गरेको दलीय नियुक्ति र माओवादीका अध्यक्ष समेत रहेको दाहालको स्वार्थलाई र पार्टीका स्वार्थलाई हेरेर गरिएका निर्णयहरू ओली नेतृत्वको सरकारले फेरबदल गर्न नसकेको हुनाले नै जनतामा निराशा उत्पन्न भएको छ । यही कारणले गर्दा अहिले सडक समेत तातिँदै गएको छ । यसको प्रत्यक्ष प्रमाण हो

शिक्षकहरूसँग गरिएको सहमति । आफैँले गरेको सहमति दाहाल सरकारले किन कार्यान्वयन गरेन त ?

दाहाल सरकारले शिक्षक संगठनसँग गरेको सहमतिका केही प्रावधानहरूमा शिक्षा ऐन नै संशोधन गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको छ । आफ्नो नेतृत्वको सरकार बचाइराख्न तत्कालिन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले जोसँग पनि पूरा गर्ने नसकिने सहमति गरेका र आफ्नो पालामा त्यस्ता आफैँले गरेका सहमति कार्यान्वयन नगरेको हुनाले दाहाल सरकारको अपजसको भारी ओली सरकारले बोक्नु परेको छ ।

पछिल्लो समयमा ओली सरकारका केही मन्त्रीहरू अरूलाई गाली गरेर आफ्नो

>>> बाँकी ८ पेजमा

स्व. खुमबहादुर खड्काको जग्गा जफत गर्ने प्रकृया अघि बढ्यो

काठमाडौं । नेपाली कांग्रेसका दिवंगत नेता खुमबहादुर खड्काको सानेपास्थित जग्गा जफतको प्रक्रिया अघि बढाइएको छ ।

कसुरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभागले खड्काको सानेपास्थित जग्गा जफतको प्रक्रिया अघि बढाएको हो । विभागका महानिर्देशक सुरेश पन्थीले सर्वोच्च अदालतको आदेश अनुसार जग्गा जफतका लागि प्रक्रिया अघि बढाइएको बताएका छन् ।

'मालपोतबाट कागजात मगाएर प्रतिवेदन तयार पार्दैछौं,' पन्थीले भन्नुभयो, 'अबको केही दिनमा मन्त्रालयमा पेश भएपछि गृहमन्त्रीज्यूले निर्णय गरेपछि जग्गा जफत हुन्छ ।'सर्वोच्च अदालतका तत्कालीन न्यायाधीशद्वय कल्याण श्रेष्ठ र वैजनाथ उपाध्यायको इजलासले ३०

>>> बाँकी ८ पेजमा

के भारतीय लोकतन्त्र धोखा हो?

दिपेश आर्य

विश्वको आधा जनसंख्याको प्रतिनिधित्व गर्ने ८० भन्दा बढी देशहरूमा यो वर्ष चुनाव हुनेछ । भारतले अहिले आफ्नो लोकतान्त्रिक प्रयोग जारी राखेको छ । भारतको संसदको निर्वाचन अप्रिल १९ मा सुरू भएको छ ।

एक अर्ब भन्दा बढी योग्य मतदाताहरू भएको, भारतको चुनावलाई विश्वको सबैभन्दा ठूलो लोकतान्त्रिक अभ्यासको रूपमा व्यापक रूपमा लिइन्छ - यद्यपि तिनीहरू गम्भीर रूपमा अस्तव्यस्त छन् । मोदीको शासनको पुष्टि गर्ने अपेक्षा गरिएको नतिजा जुन ४ मा घोषणा हुनेछ । वर्तमान प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी तेस्रो कार्यकालका लागि दौडिरहेका छन्, जसले विश्वको सबैभन्दा ठूलो लोकतन्त्रको कपडा विरोधाभासपूर्ण देखिन्छ । क्षेत्रीयता र पहिचानको राजनीतिले चुनावी नतिजाहरूलाई प्रभाव पार्छ भने गठबन्धनको राजनीतिले शासनको गतिशीलतालाई आकार दिन्छ । चुनावी प्रक्रिया पहिले भन्दा लामो छ, छ हप्ता फैलिएको छ, जसले मोदीको पार्टीलाई पर्याप्त फाइदा पुऱ्याउँछ, जसमा अलिगार्चहरूले भरिएको र कर र अनुसन्धान अधिकारीहरूको दुरुपयोगको आरोप लगाएको छ ।

भारतले कठिन राजनीतिक वातावरणलाई नेभिगेट गर्दछ, यो एक देश हो जसले औपनिवेशिकताको दीर्घकालीन प्रभाव र अवशेषहरू मार्फत बाँचेको छ । विकास र आर्थिक वृद्धिको मुखमा गहिरो रूपमा गाँसिएको असमानता, धार्मिक उत्पीडन र अचम्मको रूपमा निरन्तर र व्याप्त गरिबी छ । यो पुरानो जातीय व्यवस्था, लैङ्गिक असमानता र महिला विरूद्ध हिंसाले पनि ग्रस्त छ । भारतको आर्थिक, राजनीतिक र सामाजिक विकासमा भ्रष्टाचार जहिले पनि ठूलो बाधक बनेको छ ।

देशको समग्र प्रगति कसरी मापन गर्नुपर्छ? के यो केवल आणविक शक्ति, अन्तरिक्ष अन्वेषण उपलब्धिहरू, वा नयाँ अरबपतिहरूको संख्यामा आधारित हुनुपर्छ?

शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र रोजगारीका सम्भावनाहरूमा अपर्याप्त पहुँचका साथ लाखौं भारतीयहरू गरिबीको चक्रमा फसेका छन् । यसबाहेक, भ्रष्टाचारको व्यापकताले भारतको आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण प्रभाव पारेको छ, अध्ययनहरूले सुझाव दिन्छ कि यसले राष्ट्रलाई प्रत्येक वर्ष अरबौं डलर खर्च गर्छ । गत वर्षको विश्व आर्थिक मञ्चको विश्वव्यापी प्रतिस्पर्धा प्रतिवेदनका अनुसार, भ्रष्टाचार भारतमा व्यापार सञ्चालन गर्न, लगानीमा बाधा पुऱ्याउने, नवप्रवर्तनलाई सीमित गर्ने र बजार गतिशीलतालाई विकृत गर्ने सबैभन्दा कठिन पक्षहरू मध्ये एक हो ।

२०१४ देखि सत्तामा रहेको सत्तारूढ बीजेपी शासनले भारतीय समाजमा घृणा जगाउन तर लोकप्रिय राष्ट्रवादी र धार्मिक चरमपन्थी मत जम्मा गर्न यी दोष रेखाहरूको दुरुपयोग गरेको छ । बीजेपी आरएसएसको एक राजनीतिक शाखा हो, एक दक्षिणपन्थी हिन्दू कट्टरपन्थी समूह जसले जातीय श्रेष्ठताको वकालत मात्र गर्दैन तर नाजी जर्मनीलाई आदर्श मान्दछ । सत्तामा आएपछि भाजपाले आरएसएसको दशकौं पुरानो एजेन्डामा काम गर्न थालेको छ । हिन्दूहरूको लागि मात्र भारतलाई धार्मिक रूपमा सफा गर्ने, पाठ्यपुस्तकहरूमार्फत भारतीय इतिहासलाई पुनर्लेखन गर्ने, मुस्लिम आबद्धताका कारण मात्रै भारतीय सहरहरूको शताब्दी पुरानो नाम परिवर्तन गर्ने र अन्ततः बृहत्तर हिन्दू राष्ट्र स्थापना गर्ने । विगत एक दशकमा

बीजेपीको शासनको साथमा मुस्लिम, अन्य अल्पसंख्यक र तल्लो जातका हिन्दूहरू विरूद्ध घृणित अपराधहरूमा ठूलो वृद्धि भएको छ । हिन्दुत्व वाच, संयुक्त राज्य अमेरिकामा आधारित अनुसन्धान संस्थाका अनुसार २०२३ को पहिलो ६ महिनामा मुस्लिमहरूलाई लक्षित गरी घृणा र हिंसाको वकालत गर्ने २५५ घटनाहरू रेकर्ड गरिएका छन् ।

अमेरिकी विदेश मन्त्रालयले धार्मिक स्वतन्त्रता सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदनमा मुस्लिमहरू विरूद्ध नरसंहार, लिन्चिङ र अन्य घृणित हिंसाका लागि खुला आह्वान, पूजास्थलहरूमा आक्रमण र घर भत्काउने, र केही अवस्थामा दण्डहीनता र दण्डहीनताको बारेमा चिन्ता व्यक्त गरेको छ । भारतमा धार्मिक अल्पसंख्यकमाथि आक्रमणमा संलग्न छन् ।

फासीवादी र अधिनायकवादी उपायहरू धार्मिक अल्पसंख्यकहरूमा सीमित छैनन् । विवादित कश्मीर क्षेत्रमा धारा ३७० र ३५-ए खारेज गर्ने जस्ता कार्यहरूद्वारा भारतको धर्मनिरपेक्ष अनुहारलाई ध्वस्त र कुचल गरिसकेपछि, २०२४ को चुनावअघि भाजपाको शासन बलपूर्वक सरकारी बल मार्फत कुनै पनि राजनीतिक खतरालाई बेवास्ता गर्न स्प्रिन्टमा छ । सीएम देहली अरविन्द केजरीवाल चुनाव भन्दा केही दिन अघि कुनै पनि विश्वास वा पैसा ट्रेल बिना पक्राउ परेका थिए जबकि मिडियाले सत्तारूढ दलसँग जोडिएको सबैभन्दा ठूलो चुनावी बोन्ड घोटालाको समाचारलाई कभर गर्न बन्द गर्न बाध्य पारिएको थियो । त्यसैगरी, प्रमुख प्रतिपक्षी दल कांग्रेसले आफ्नो चुनावी अभियानलाई तोडफोड गर्न आफ्नो बैंक खाता रोक्का गरेको आरोप लगाएको र आयकर विभागले एक वर्ष पुरानो मुद्दामा कांग्रेसलाई १७ अर्ब रुपैयाँ जरिवाना गरेको छ । अर्कोतर्फ, पत्रपत्रिकाले विपक्षी दलका सशुल्क विज्ञापन प्रकाशन गर्न अस्वीकार गरेका छन् । समाचार एजेन्सी मिन्टका अनुसार विपक्षी उम्मेदवारहरूलाई इडी र आइटी मार्फत उनीहरूको उम्मेदवारी फिर्ता लिन धम्की दिइन्छ । यस्तै एउटा घटनामा द गार्डियनले लेख्यो "सत्तारूढ भारतीय जनता पार्टी (बीजेपी) का मुकेश दलालले पूर्वनिर्धारित रूपमा गुजरात सिट जितेका थिए जब अन्य उम्मेद्वारहरू अयोग्य घोषित भए वा दौडबाट बाहिरिए ।यो ७३ वर्षमा पहिलो पटक सुरतको उम्मेदवार नियुक्त भएको थियो, निर्वाचित नभएको ।

यी चुनावहरूमा मोदीको विजयको अर्थ बहुलवादी भारतको अन्त्य हुनसक्छ, जसलाई पश्चिमाहरूले चीनको विरूद्धमा सहयोगीको रूपमा स्वागत गरेका छन् । प्रश्न उठ्छ कि दक्षिण एसिया जस्तो अस्थिर क्षेत्रमा सर्वोच्चतावादी, अतिराष्ट्रवादी र फासीवादी दक्षिणपन्थी शासनको नेतृत्वमा एक अर्ब जनसत्याको राष्ट्र र आणविक हतियार बोक्न पश्चिम र सारा विश्वले धान्न सक्छ? घृणा, हिंसा र जनतालाई विभाजित गरेर बाँच्ने शासन र समूहहरू फ्राङ्केन्स्टाइन दैत्यजस्तै छन् भन्ने एउटा समयको परिक्षण भएको घटना भएको छ; तिनीहरू सधैं तिनीहरूका सिर्जनाकर्ताहरू र सहानुभूतिकर्ताहरूलाई बढाउँछन्, प्रायः तिनीहरूलाई बदल्छन् । क्यानडा र अमेरिकामा भारतीय अतिरिक्त क्षेत्रीय हत्याहरू त्यस्ता केही घटनाहरू हुन् र भविष्यको सम्भावित झलक हुन् ।

१८ घण्टा खुल्यो त्रिभुवन विमानस्थल, थपिए ११ उडान

त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल (टिआइए)को उडान आवर बढेसँगै ११ अन्तर्राष्ट्रिय उडान थपिएका छन् । १ अप्रिलदेखि लागू भएको समर सिजनमा दैनिक ५५ अन्तर्राष्ट्रिय उडान (अराइभल र डिपार्चर गरी ११०) भइरहेको त्रिभुवन विमानस्थलका महाप्रबन्धक जगन्नाथ निरौलाले जानकारी दिए ।

यसअघि त्रिभुवन विमानस्थलमा दैनिक ४४ फ्लाइट (अराइभल र डिपार्चर गरी ८८) हुँदै आइरहेका थिए । धावनमार्गबाट ७५ मिटर क्षेत्रभित्रको जोखिमपूर्ण निर्माण सम्पन्न भएपछि १९ चैतदेखि विमानस्थल दैनिक १८ घण्टा (बिहान ६ बजेदेखि राति १२ बजेसम्म) खुला गरिएको छ । त्यसअघि १६ घण्टा उडान सेवा सञ्चालनमा थियो । विमानस्थल सञ्चालन अवधि बढेसँगै उडानहरू पनि बढेका हुन् ।

त्रिभुवन विमानस्थलको सञ्चालन अवधि बढेपछि वायुसेवा कम्पनीले भैरहवाको अन्तर्राष्ट्रिय उडान स्थगित गरेका छन् । विन्टर सिजनदेखि जजिरा, फ्लाई दुबई, थाई एयर एसियाले भैरहवामा अन्तर्राष्ट्रिय उडान गर्न थालेका थिए । समर सिजनमा कुनै पनि वायुसेवा कम्पनीले भैरहवामा अन्तर्राष्ट्रिय उडानको अनुमति लिएका छैनन् ।

विन्टर सिजनमा भैरहवामा अन्तर्राष्ट्रिय उडान ठप्प हुँदा पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा हिमालय एयरलाइन्स र सिचुवान एयरलाइन्सले कमर्सियल उडान सुरु गरेका छन् । विमानस्थल निर्माण भएको करिब २७ महिनापछि पोखरामा नियमित अन्तर्राष्ट्रिय उडान सुरु भएको हो । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा उडानहरू फुल भइसकेको महाप्रबन्धक निरौलाले बताए । 'अहिले अन्तर्राष्ट्रियतर्फ अराइभल र डिपार्चर गरी दैनिक एक सय १० फ्लाइट हुन थालेका छन्,' उनले भने, 'अब नयाँ फ्लाइट थप्न स्लट दिन सक्ने स्थिति छैन, विमानस्थल पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन भइरहेको छ ।'

२३ कात्तिक ०८१ अघि त्रिभुवन विमानस्थल दैनिक २१ घण्टा (बिहान ६ बजेदेखि राति २ बजेसम्म) सञ्चालन हुँदै आएको थियो । तर, विमानस्थल स्तरोन्नतिका कारण अहिले १८ घण्टा मात्र सञ्चालन भइरहेको छ । त्यहाँ ट्याक्सी वे, अन्तर्राष्ट्रिय एप्रोन, आन्तरिक एप्रोन, आन्तरिक वायुसेवाका लागि ह्यांगरलगायत निर्माणको काम भइरहेको छ ।

भारतको निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित बजेट एयरलाइन्स स्पाइस जेटले पाँच वर्षपछि काठमाडौंमा नियमित उडान थाल्ने भएको छ । स्पाइस जेटले २७ वैशाखदेखि दिल्ली-काठमाडौं दैनिक एउटा उडान गर्ने तालिका सार्वजनिक गरेको छ । स्पाइस जेटले हिमालयन ग्लोबल ट्राभल सर्भिसेज प्रालि जनरल सेल्स एजेन्ट (जिएसए) नियुक्त भएको छ ।

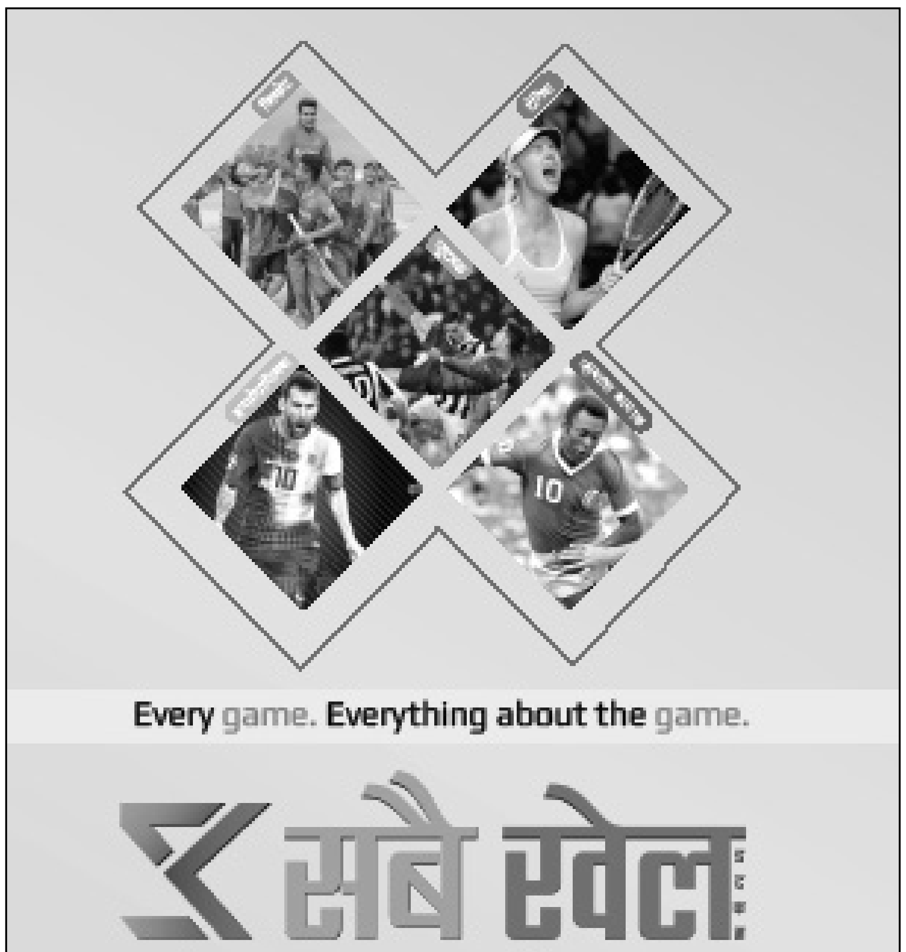

गणतन्त्र सडकभरि पानीझैं पोखिन थाल्यो

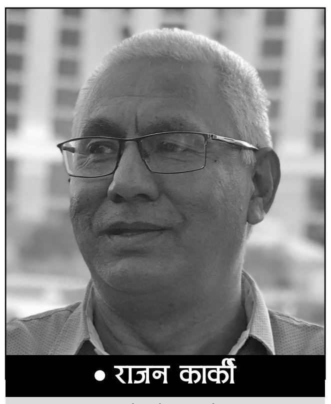

• राजन कार्की
rajan2012karki@yahoo.com

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र सडकभरि पानीझैं पोखिन थाल्यो । सत्ता राज्यशक्तिको दुरूपयोग गरेर सडकमा पोखिएका जनअसन्तुष्टिमाथि दमन चलाइरहेको छ । जनता गलत राज्य प्रणाली र व्यवहारको बिरोध गरिरहेका छन् ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, राजनीति, सांस्कृतिक, सामाजिक, आर्थिक, कूटनीतिक कुनै पनि क्षेत्र सन्तुष्ट छैन । जता पनि अति राजनीतिकरण र ठूला पार्टीको भागबण्डा शैलीप्रति जनताको तीब्र बिरोध सडक सडकमा देखिएका छन् । लोकतान्त्रिक गणतन्त्र हाँक्नेहरू राज्यसुरक्षा घेरामा घेरिएर सडकको बिरोधलाई गिल्ला गरिरहेका छन् ।

कार्यकर्ता उफारेर कहिलेसम्म जनतामाथि शासन गरिरहने हो ? जब पद्धतिमाथि जनताले आलोचना गर्छन्, अपनत्व ग्रहण गर्दैनन्, त्यस्तो पद्धति पार्टीका कार्यकर्ताले टिकाएर कहिलेसम्म टिक्ला ? लोकतन्त्रमा लोक देखिनुपर्छ, कार्यकर्ता होइन । कार्यकर्ताले टिकाएको पद्धति निरंकूशतन्त्र हो ।

वर्तमान समयमा नेपालमा पनि लोकतन्त्र छ र ? यो प्रश्न अब विश्वभरि नै उठ्न थालेको छ । दण्डहीन मुलुक भएको, फौजदारी अभियोग लागेकाहरूले संसद, सरकार, संविधान चलायमान बनाएजस्तो गरेकाले विश्व आश्चर्य चकित परेको छ । योभन्दा ठूलो लोकतन्त्रको उपहास के हुनसक्छ ?

१७ वर्षको गणतन्त्रमा कुनै पार्टी पनि स्वच्छ देखिदैन । हरेक पार्टीभित्र भ्रष्टहरूको राइँदाइँ चलेको छ । भ्रष्ट, राष्ट्रघाती, जनमतघातीहरू यत्रतत्र सर्वत्र छन् । आत्मनिर्भर बन्दै गएको मुलुकलाई माँग्नेदेश बनाइदिए यी नेताहरूले । बहुदलको ३४ पछि र लोकतन्त्रको १७ वर्षपछि नेपाल ९५ प्रतिशत परनिर्भर बन्नपुगेको छ । यिनले गणतन्त्र व्यवस्था हाँकेपछि, नयाँ नेपाल बनाउने सपना देखाएपिछ ६० लाख युवा वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन् । हरेक युवाको मुखैमा छ–यो देशमा अवसर छैन । गरिखान पाइदैन । हरेक विद्यार्थी भन्न थालेका छन्- १२ कक्षा पढेपछि विदेश जाने हो । यो स्थिति राष्ट्रका लागि चिन्ताको विषय हुनुपर्ने हो । न राजनीति, न अर्थविज्ञ, न समाजशास्त्री, न नागरिक समाज, कसैलाई पनि देशको भविष्यको चिन्ता छैन । अचम्म त बुद्धिजीवी भनिनेहरूले समेत मुखबुजो लगाएर बसेका छन् ।

इतिहास हेरौं, सुगौलीसन्धि गर्न खटिएका राजा गिर्वाण विक्रमका दूत थिए गजराज मिश्र र चन्द्रशेखर उपाध्याय, जसले देशमाथि घात गरे । अंग्रेजसँग बकस लिएर देशमाथि गद्धारी गरे । तीभन्दा भिन्न रहेनन् लोकतन्त्रका नायकहरू । त्यस्तै घाती चरित्र बहुदलमा देखियो, जनआन्दोलनपछि सुधार होला भनेको त लोकतन्त्रमा पनि जनविश्वासघात, देशघात बढेर गएको छ । देशवाद मर्दो अवस्थामा पुग्यो, जुन दु:खदायी छ ।

बढ्दो समस्या देशमा अभिभावक नभएकाले भएको हो । नयाँ नेपाल बनाउँछु भन्नेहरू आफै, परिवार बनाउनतिर लागे । देश टुहुरो हुनपुग्यो । परम्परागत शक्ति अर्थात राजा यी कथित लोकतान्त्रिक भनिने नेता र पार्टीहरूको काँधमा राखेर विदेशीले चलाएका वाणहरूको शैयामा महाभारतका भीष्म झैं लम्पसार सुतिरहेका छन् । उनले बुझेका छन्- देशभक्तलाई यसरी वाणमा सुताउने देशवादी होइनन् । तर उनी वाण फ्याँकेर उठ्ने साहस गर्दैनन्, किनकि उनको विचारमा जनता जाग्नुपर्छ, जनताले आवश्यकता ठान्नुपर्छ । त्यसैले भीष्म भनिरहेका छन्- म यहीँ छु । जनताले खोजेका बेलामा उ उठ्छु । जनताले खोजेका छन् तर जनबिद्रोह भइसकेको छैन । जनता आफै चैत १५ गते के जागेका थिए, गणतन्त्रे शासकहरूले षडयन्त्र गरेर दोषी देखिरहेका छन् । आफ्नो भ्रष्ट चरित्र सफा गर्न विषयान्तर गरिरहेका छन् ।

वेष्ट मिनिष्टर प्रणाली लोकतन्त्र चरित्रले चल्नुपर्ने हो । विधिले चल्नुपर्ने हो । निरंकूश र अपराधिक मानसिकताले चलाएको लोकतन्त्र जड्याहले हाँकेको गाडीजस्तो बनेको छ । जो जुनसुकै बेला दुर्घटनामा पर्नसक्छ । यी जो लोकतन्त्रको आवरणमा विदेशी काखमा खेलिरहेका छन्, मस्ती मारिरहेका छन् । वास्तवमा यिनले लोकतन्त्र बुझेकै छैनन्, त्यसैले लोक विपदले, भोकले, रोगले मरिरहेका छन्, देश रोइरहेको छ । यिनीहरू भ्रष्टाचार गरेर त्यसैलाई गणतन्त्र भनिरहेका छन् ।

लोकनेता लोक बिपदमा पर्दा शोक गर्छ र लोक बचाउन हदैसम्मको त्याग गर्छ । यी त भ्रष्टाचार गर्छन् । त्याग र बलिदान यिनको व्यवहारमा छैन । यिनीहरू त जुका हुन्, जो लोकलाई चुस्नु लोकतन्त्र हो भन्ठान्छन् । लोकतन्त्र नामधारी स्वार्थी राजनीति गर्नेहरू रक्तपिपासु ड्ग्राकुल्ला लाग्छन्, लोक मर्दा भोज खान्छन् । त्यसैले त लोक सडकमा बिद्रोह बोलिरहेका छन्, अराजकता फैलदो छ । यो अराजकतालाई गणतन्त्र मान्न लोक तैयार छैनन् ।

स्वार्थमा रमाउने गणतन्त्रे शासकहरूले देशलाई अन्तर्राष्ट्रिय खेलमैदान बनाइदिए । तत्कालीन अवस्थामा गौरीशंकर छात्रसमिति पनि थियो, यो समितिका लक्ष्मण घिमिरे, शिवबहादुर खड्का, विपिन कोइराला, भवेन्द्र खड्का, श्रवण कोइराला, हेमन्त कोइराला, भरत बरालहरूले पञ्चायतमात्र होइन, राजतन्त्रै फाल्नुपर्छ भनेर रगतको सहीछाप गरेको इतिहास पनि छ । तर यी कम्युनिष्टहरू यसरी बिग्रिए कि यिनले सर्वहारालाई झन झन सर्वहारा बनाएर बिल्लिबाठ पारिदिए । वामको पछि लाग्ने समाजवाद 'तँ त बिग्रिस नि बद्री' भनेजस्तो भयो । अहिले पनि कम्युनिष्ट कांग्रेस मिलेर सत्ता चलाएका छन् । यी सबै सत्ताधारी, संसदधारीहरू जनतामारा बनेका छन् । जनतामा यिनीहरूमाथि रत्तिभर पनि विश्वास लाग्न छाडेको छ । यहीकारण हो, नेपालबाट लोकतन्त्र बदनाम भएको छ ।

बिगतमा विदेशीको सामल, शक्तिसमेत गुहारेर ०३६ र ०४६ सालमा कांग्रेस, कम्युनिष्टले दलमाथिको प्रतिवन्ध फुकुवा गर्न न्वारानमा खाएको घ्यूको बल निकालेकै हो । ०४६ सालमा त भारतीय नेताहरू डीपी त्रिपाठी, हरकिसन सिंह, डा.फारूकी, एमजे अकवर, सुब्रमण्यम स्वामीहरूको लस्कर गणेशमान सिंहको चाक्सीवासीमा आएर राजतन्त्रमात्र होइन, नेपालै सिध्याउने चर्को भाषण समेत गरेका थिए । ०६३ सालको परिवर्तनमा पनि भारतकै हात देखियो । यी कति स्वाभिमानी होलान् ? अहिले भारतले यिनलाई १२ बुँदे लक्ष्मण रेखामा बाँधेको छ । यिनीहरू भारतको इसारा बिना दायाँबायाँ गर्न सक्दैनन्, आत्मनिर्णय गर्ने अधिकार यिनले भारतलाई बन्दकी राखेका छन् । त्यसैले त सीमा मिचिदा, भूमि भारतले खाइदिदा पनि मुखमा दही जमाएर बसेका छन् ।

यो गणतन्त्र परिवर्तन लोकका लागि गाँडतन्त्र बन्यो । राजतन्त्र फाल्न ००७ साल, २०१० र रगतका ल्याप्चे लगाउनेहरूले गर्न सकेनन्, उनीहरूले अर्काको टेको समर्थन लिएर सम्पन्न गरेको देखिन्छ । यी परिवर्तनका लङ्गडाहरू पात्र थिएनन् भने संविधानसभामा आठ वर्ष देउसी खेल्दैनथे, संविधान जारी भएपछिका २ कार्यकाल यसरी लोकतन्त्रका नाममा लोक लुट्दैनथिए । यी नेताहरूमा राष्ट्रवाद नै छैन ।

नयाँ नेपाल बनाउने नाममा त्यति ठूलो नरसंहार मच्चाइयो, धर्म र व्यवस्था फेरियो । भोको पेट, नाङ्गो जीउ, सडकको बास उस्तै छ । रगत चढाएर लोकतन्त्र आयो, कहाँ आयो ? नेता र तिनका परिवारमा त आयो, भुइँमान्छेमा लोकतन्त्र गणतन्त्र कौवालाई बेल पाकेसरह हो ।

समयले भनिरहेको छ- लोकतन्त्र कौडी पिचासहरूलाई आयो । सत्ताका भूत बन्न रूचाउनेहरूलाई आयो । राजनीतिलाई व्यवसाय बनाउनेहरूलाई आयो । यी रछ्यान हुन्, यिनमा चोखो मन र जनताको बलमा उभिने इच्छाशक्ति छैन । विवेकहीन फोस्राहरू फुस्रा गफ हाँकिरहेका छन् । यही सब सहन गर्न नसकेर जनता सडकमा बिद्रोह बोल्न थालेका हुन् । जनबिद्रोहलाई सत्ता र शक्तिले कतिसमय दमन गर्न सक्ला र ? जनताले बुझ्नुपर्छ गिर्वाणविक्रमको अधिकार बोकेर गएका गजराज मिश्र र चन्द्रशेखर उपाध्यायले बृटिश इण्डियाको स्वार्थमा जसरी विश्वासमाथि घात गरे, वर्तमान नेपालका नेताहरूले भारतको स्वार्थमा नेपाली हक, हित र अस्तित्वमाथि धोका दिइरहेका छन।

यसकारण सडकमा पोखिन थालेको जनविद्रोहको आवाज दावानल बनेर जाने देखिन्छ । यो बिद्रोहले केके परिवर्तन ल्याउने हो, समयले देखाउला ।

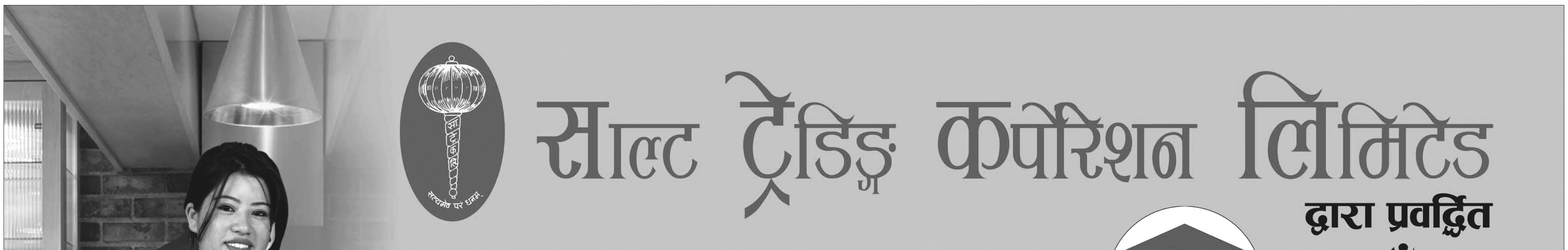

पढथ्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मऱ्यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौं ।

- अभियानवाणी

अभियान
साप्ताहिक

सम्पादकीय

राजनीतिमा अपराधिकरणको अन्त्य कहिले ?

विगत लामो समयदेखि नेपाली राजनीतिमा अपराधिकरण प्रवेशलाई राजनीतिक दलहरूले नै प्रवेश गराएका छन् । त्यसैले परिणाम हो २५ करोड रुपैँया बराबरको विदेशी मुद्राको तस्करी प्रकरण । राजनीतिक दलहरूले अनेक प्रकारका काण्डमा जोडिएका व्यक्तिहरूलाई आफ्नो पार्टीमा प्रवेश गराउने र तिनीहरूलाई संरक्षण गर्ने भएकाले नेपालको छवी अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा नराम्रो हुँदै गएको छ । २५ करोड बराबरको विदेशी मुद्राको तस्करीमा संलग्न भएका व्यक्ति माओवादी केन्द्रका नेता नारायण पौडेल भएको अनुसन्धानले खुलाएको छ ।

चार जना दाजुभाईहरू उनीहरू सबै माओवादी केन्द्रका नेता भएका र विगत लामो समयदेखि उनीहरू तस्करीमा संलग्न हुँदै आएका र राजनीतिमा समेत सक्रिय रहेको अनुसन्धानले खुलाएको हुनाले उनीहरूलाई बचाउनका लागि पछिल्लो समयमा माओवादी केन्द्रका नेताहरू नै सक्रिय रहेका छन् । नारायण पौडेलका दाई २०७४ को निर्वाचनमा सिन्धुपाल्चोकको भोटेकोशी गाउँपालिकाको अध्यक्षमा माओवादी केन्द्रको उम्मेदवार बनेर अध्यक्षमा निर्वाचित भएका थिए । उनी पनि १५ किलो सुन तस्करीमा आरोपित रहेका थिए । पौडेलका ४ जना दाजुभाई कुनै न कुनै तस्करी काण्डमा मुछिँदै आएका भएपनि राजनीतिक दवावले गर्दा उनीहरूमाथि कारबाही हुन सकेको थिएन । त्यसैको परिणामस्वरुप अहिले नारायण पौडेलले २५ करोड बराबरको विदेशी मुद्राको तस्करीमा जोडिएका र उनै मुख्य व्यक्ति रहेको तथ्य खुलेको छ ।

राजनीतिक दलहरूले तस्करमि जोडिएका व्यक्तिहरूबाट मोटो रकम लिने र उनीहरूलाई बचाउने कार्यमा राजनीतिक दलका उच्च तहका नेताहरू नै संलग्न रहने भएकाले त्यस्तो तस्करीमा मुछिएका व्यक्तिहरूले उन्मुक्ति पाउँदै आएका छन् । विगतमा ठुला ठुला घोटला, सुन तस्करी, अनियमितता लगायतका प्रकरणमा राजनीतिक कनेक्सन सामान्य बन्न थालेको छ । विगतमा सुनदेखि डलर तस्करी, ठुला ठुला भ्रष्टाचार सार्वजनिक जग्गा हिनामिना ललिता निवास जग्गा काण्ड, बालमन्दिर जग्गा काण्ड, भुटानी शरणार्थी काण्ड लगायतका अनेक प्रकरण काण्डमा राजनीतिक केन्द्रको संलग्नता स्थापित भईसकेको छ । यस पटकको डलर र युरो तस्करी काण्ड त्यसैको सिलसिला मात्र हो । पछिल्लो यो प्रकरणपछि निष्पक्ष अनुसन्धान र वास्तविक दोषीले कारबाही भोग्नुपर्ने परिस्थिति निर्माण भएमा राजनीतिमा अपराधिकरण गठजोड विच्छेद गर्न बाटो भएपनि बल पुग्ने र राजनीतिक अपराधिकरणको अन्त्य नै नभएपनि अन्त्य हुने बाटो खुल्न सक्छ । त्यसैले गर्दा अब सरकार, राजनीतिक दलहरूले राजनीतिमा अपराधिकरणलाई अन्त्य गर्न ठोस पहल गर्नुपर्ने टड्कारो आवयश्कता देखिएको छ ।

२५ करोड तस्करी काण्डमा माओवादी नेता पौडेल जोडिएको विवरण उजगार भइसकेको भएपनि त्यस विषयमा संघीय संसदको प्रमु विपक्षी दल माओवादी केन्द्र भने चुपचाप रहेको छ । माआवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पमल दाहालको बोली अहिले सुकेको छ । आफ्नै पार्टीको नेता २५ करोड डलर र युरोको तस्करीमा संलग्न भएका खबरहरू सार्वजनिक भएपनि उनी त्यस विषयमा मौन रहेर अरुलाई अनेक प्रकारका आरोप लगाउँदै अप्रमाणित आरोपहरू लगाउँदै आएका छन् । राजनीतिमा अपराधिकरण भित्र्याउने व्यक्ति नै पुष्पकमल दाहाल र माओवादी केन्द्र नै हो । ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डमा कांग्रेस, एमाले र अन्य दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरू संलग्न भएका भएपनि माओवादी केन्द्रका नेताहरू भने तस्करी काण्डमा मुछिँदै आएका छन् । त्यही कारणले गर्दा आफ्नो पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरू तस्करी काण्डमा मुछिएका र उनीहरूले माओवादी केन्द्रलाई सहयोग गरेका हुनाले पार्टी अध्यक्ष दाहालको मुख बन्द भएको छ । राजनीतिमा जोडिँदा जस्तासुकै अपराध गरेपनि उन्मुक्ति पाइन्छ भनेरै होला अपराधिक पृष्ठभूमिका व्यक्तिहरू नै दलको झण्डा बोक्ने र दललाई ठुलो मात्रामा आर्थिक सहयोग गर्ने गरेका हुनाले त्यस्ता व्यक्तिलाई चोख्याउने छाताजस्तो राजनीतिक दलहरू बन्दै गएका छन् । राजनीतिक दलहरू आफ्नो मूल मुद्दाबाट बरालिँदै गएका र जुन वर्ग र व्यक्तिसँग नियमित स्वार्थ आदानप्रदान हुन्छ तिनैसँग नेताहरू नजिक हुन्छन् उनीहरूलाई पद दिलाउन लाभको पदमा संघर्ष चल्छ उनीहरू त्यस्तै व्यक्तिको गतिविधिलाई सहजीकरण गरिदिन्छन् त्यसैले गर्दा राजनीतिलाई अपराधिकरण गरिँदै गएको छ ।

पार्टी र नेताहरूमा बैचारिक बहस नै हुन छाडेको छ, दलहरू अपारदर्शी बन्दै गएका छन् । यस्तो देख्दा जनताका एजेण्डा मूलतबीमा राखिएका छन् । जनताका आवश्यकता पूरा गर्नुको बदला जनता जनतालाई भिडाएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्ने खेलमा राजनीतिक दलहरू लागि परेका छन् । राज्य र जनताबीचको सम्बन्ध प्राविधिक मात्र हुन पुगेको छ । यस्तो बेला यस्तै भइरहन्छ र जनता निराशा बढ्दै जाने निश्चित जस्तै रहेको छ । अपराधिहरूले यस्तो बेला राजनीतिक पहुँच खोज्ने गर्दछन् अनि राजनीतिक दलहरूले उनीहरूलाई सहयोग गर्दै आ आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्ने गरेका हुनलो अब राजनीतिलाई अपराधिकरणबाट जोगाउन आवश्यक रहेको हामीले ठहर गरेका छौं ।

राप्रपा रूपान्तरणको बाटो

राजाराम गौतम

राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) का अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देन तीनकुनेको आन्दोलनमा आफ्नो दल सहभागी भएकोमा पछुतो मानिरहेका छन् । केही अघि भएको कार्यसम्पादन समितिको बैठकमा उनी लगायतका अधिकांश नेताले दुर्गा प्रसाईं कमान्डर तोकिएको तीनकुने आन्दोलनमा जाँदा फसेको निष्कर्ष निकालेका छन् । यद्यपि, राप्रपाका नेताहरूको यो निष्कर्ष अपूरो छ । यो पार्टी निमित्त पात्र प्रसाईंका कारण फसेको होइन, पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रको छहारीबाट निस्कन नसकेकाले थला परिरहेको हो । यो सत्य आत्मसात् गर्न लिङ्देन लगायतको नेतृत्वले जति ढिलो गर्छ, कालान्तरमा उति नै धेरै पछुताउने विषय बन्न सक्छ ।

हुन त पूर्वपञ्चहरूको विरासतका रूपमा स्थापना भएको राप्रपा पार्टी पंक्तिका लागि यो टिप्पणी कर्णप्रिय हुनेछैन । यद्यपि, राप्रपाको राजनीतिक रूपान्तरणका लागि यसको नेतृत्वले 'आउट अफ द बक्स' गएर सोच्न अब ढिलो गर्नुहुन्न ।

राप्रपा यस्तो अन्योलपूर्ण दोबाटोमा उभिएको छ, जहाँबाट उ कतै पुग्दैन । मृत राजसंस्थाको मुद्दा बोकिरहँदा परम्परागत राजावादी समूहको झिनो जनमत त उसको पछि लाग्ला तर यसबाट न यो पार्टीको प्रभाव बढ्नेछ, न त आयतन नै । अहिलेको संसद्मा उसले प्राप्त गरेको 'स्ट्रेन्थ' पनि गणतन्त्र पक्षधर एमालेसँगको चुनावी सहकार्यको परिणाम हो भन्ने तथ्य कतै लुकेको छैन ।

राप्रपाले गणतान्त्रिक व्यवस्थाले दिएको लोकतान्त्रिक अधिकारहरूको उपयोग गर्दै राजसंस्था फर्काउने उद्देश्य राखेको छ, जो आफैंमा विरोधाभासपूर्ण छ । अवसर हुँदा सत्ता सहकार्यमा पनि सम्मिलित भइहाल्ने अनि लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको उदारतालाई उपयोग गर्दै त्यसविरूद्ध गतिविधि पनि गर्ने विरोधाभास चरित्र राप्रपाले अंगिकार गरेको छ । यो विरोधाभासबाट सक्दो छिटो निस्कनु उसका लागि राजनीतिक रूपमा श्रेयस्कर हुनेछ । पूर्वराजालाई गद्दीमा फर्काउने भन्दै सडक प्रदर्शन गर्दै गरेको राप्रपा पंक्तिमा यो कोणबाट बहस/विमर्श हुनु आवश्यक छ ।

गणतान्त्रिक व्यवस्थाका पृष्ठपोषक ठूला दलहरूप्रति जनस्तरमा असन्तुष्टि बढेको छ । शीर्ष नेतृत्वप्रति त झन् असन्तुष्टिको मात्रा अझ धेरै नै छ । तर, यसको अर्थ मृत राजसंस्था ब्युँताउने पक्षमा जनमत छैन । ठूलो जनमत यही व्यवस्थाभित्र रहेर 'डेलिभरी' गर्न सक्ने योग्य वैकल्पिक नेतृत्वको खोजीमा छन् । न कि, इतिहासको गर्तमा बिलाएको, विवादित र परीक्षण भइसकेको राजसंस्था वा पूर्वराजाको ।

अहिले राप्रपासँग दुई विकल्प मात्रै छन्, पूर्वराजाको मुद्दासँगै असान्दर्भिक हुँदै जाने अथवा यो मुद्दा छोडेर अहिलेको राजनीतिक व्यवस्थाभित्रै आफ्नो 'स्पेस' सुरक्षित बनाउने ।

राजसंस्थाको मुद्दा बोकिरहँदा यो पार्टी कसरी असान्दर्भिक हुँदै जानेछ, त्यो पाटो हेरौं । नेपालमा राजसंस्थाले कुन अवस्थामा पुनर्जीवन पाउन सक्छ त ? चारवटा अवस्थामा राजसंस्था फर्किन सक्छ । तर, के ती चारवटा अवस्था राप्रपाले निर्माण गर्न सक्छ त ? एकैछिन राजावादी कोणबाट विश्लेषण गरौं ।

पहिलो, राप्रपाले व्यवस्थालाई उपयोग गर्दै राजसंस्था फर्काउने सोच र विचारलाई निर्वाचनमार्फत रूपान्तरण गर्न सक्यो भने उसको यो उद्देश्य पूरा हुन सक्छ । अर्थात् नेपालको संविधान अनुसार, दुई तिहाइ सांसदले संसद्बाटै संविधान संशोधन गर्न सक्छन् । राप्रपाले चुनावबाटै दुई तिहाइ मत ल्याएमा संविधान संशोधन गरेर राजसंस्थाको पुनर्बहाली गर्न सक्छ । तर, के अहिलेको राजनीतिक परिदृश्यमा वैधानिक बाटोबाट राजसंस्था फर्काउन सम्भव छ ? त्यस्तो जनमत छ वा बन्ला भनेर कुनै कट्टर राजावादीले पनि सोच्दैन ।

दोस्रो, अहिलेको राजनीतिक संस्थापनप्रति बढ्दो निराशाको जगमा अराजकता र अस्थिरता निम्त्याउने, अनि त्यहीबीचबाट देशीविदेशी स्वार्थ समूहको प्रभाव र आशीर्वादको बलमा राजसंस्था फर्किहाल्छ कि भनेर च्याँखे थापिरहने । राप्रपाले राजसंस्था गुमेदेखि नै यो विकल्पमा सबैभन्दा बढी काम गर्दै आएको छ । निराशा चुलिएको मौकामा पछिल्लो समय उसले यो विकल्प कारगर हुन सक्छ कि भन्ने प्रयत्न गरेको हो । तर, उसले गरेको यसखाले हरेक प्रयत्न विफल

हुँदै आएको छ । यस पटक त झन् सडक अराजकताबाट राजावादी शक्तिहरू झन् रक्षात्मक अवस्थामा पुगे । अर्थात् यो दोस्रो विकल्पमा जाँदा पनि राजावादी मनसुवा पूरा भइहाल्ने देखिँदैन ।

तेस्रो, स्वतःस्फूर्त जनता आन्दोलनमा सहभागी भएर राजसंस्था फर्काउने विकल्प । सडकमा आएर राजसंस्था मिल्काएका जनता फेरि त्यही मृतसंस्थालाई ब्युँताउन सडकमा ओर्लेलान् ? लोकतान्त्रिक व्यवस्थाभित्रै पार्टीभित्र बढेको अलोकतान्त्रिक चरित्रविरूद्ध कुनै विन्दुमा जनस्तरमा चरम असन्तुष्टि बढेर त्यसले जनसंघर्षको रूप लिन पनि सक्छ । अहिलेको राजनीतिक संस्थापनले आफूभित्र सुधारको कुनै प्रयत्न नगरेको सन्दर्भमा कुनै बेला जनता जाग्दैनन् भनेर ठोकुवा गर्न सकिँदैन । तर, त्यो राजसंस्था फर्काउने सर्तमा चाहिँ हुन सक्दैन । राप्रपासँग जनआन्दोलनको आँधीबेहरी सिर्जना गर्न सक्ने न जनमत छ न त त्यो स्तरको जनपरिचालन गर्न सक्ने ताकत नै छ ।

यो अवस्थामा उसँग बाँकी अर्थात् चौथो विद्रोहको विकल्प हुन सक्छ । तर, दुनियाँमा दक्षिणपन्थी शक्तिहरू विद्रोह वा जनक्रान्तिको विकल्पमा गएको इतिहास छैन । दक्षिणपन्थीहरू इतिहासमा गौरवान्वित हुने, पुनर्उत्थानको मुद्दालाई बोकीबस्ने जमात हो । अहिले पनि नेपालका राजावादीहरू एउटा परिवारको दासता र गाथामै रूमिल्लएका छन् । खासमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र नेपाली राजसंस्थाको निरन्तरता पनि होइनन् । राजदरबार हत्याकाण्डसँगै परम्परागत राजसंस्थाको निरन्तरतामा क्रमभंग भइसकेको अवस्था हो । त्यसमाथि, नेपाली जनताले राखेको थितिमा नबसेर पटक–पटक जनअधिकार खोस्दै निरंकुश बनेको राजसंस्था जनआन्दोलन हुँदै जनताबाट निर्वाचित सर्वोच्च निकाय संविधानसभाबाट बिदा भएको हो ।

विधिवत् बिदा भएको राजसंस्था फर्काउन के राप्रपा २०६३ को जनक्रान्तिविरूद्ध प्रतिक्रान्ति गर्ने हैसियत राख्छ ? के यो व्यवस्थाविरूद्ध उभिएर जनतालाई राजसंस्थाका पक्षमा संगठित गर्ने ल्याकत राप्रपासँग छ ? छैन । तसर्थ, राप्रपाले संविधान र व्यवस्थालाई उपयोग गर्दै राजसंस्था फर्काउने विरोधाभासबाट निस्कनु नै उचित हुन्छ । यो विरोधाभासबाट निस्किन उसले केही गर्नै पर्दैन, इतिहास बनेको राजसंस्था अथवा पूर्वराजाको भारी बिसाउनुपर्छ । अनि, यो संविधान र व्यवस्थालाई उपयोग होइन, सदुपयोग गर्ने सोच्नुपर्छ । अहिलेको व्यवस्था र संविधानप्रतिको इमानदार 'कमिटमेन्ट' गर्न सक्दा यो पार्टीको दायरा फराकिलो हुन पनि सक्छ । त्यसका लागि राप्रपाले उग्र दक्षिणपन्थको बाटो छोडेर मध्यपन्थी 'मोडरेट' राजनीतिक शक्तिका रूपमा आफूलाई उभ्याउन सक्नुपर्छ ।

राजनीतिक शक्तिहरूको पहिचान अथवा 'जात' विभाजन मूलतः तीन हिसाबले गर्ने गरिन्छ । वामपन्थी, मध्यपन्थी र दक्षिणपन्थी । दक्षिणपन्थीमा पनि उग्र दक्षिणपन्थी र वामपन्थीमा पनि उग्र वामपन्थी भनेर पनि चित्रण गर्ने गरिन्छ । हुन त राजनीतिक दर्शनका हिसाबले नेपालका पार्टीहरूको परिभाषा गर्न कठिन छ । समाजवादको झन्डा बोक्दा कुनै समय कांग्रेस 'सेन्टर टु लेफ्ट' पार्टीका रूपमा चिनिन्थ्यो । एक समय कम्युनिस्टहरूविरूद्ध दक्षिणपन्थी मोर्चा कस्दा यो 'सेन्टर टु राइट' कित्तामा पुग्यो । अहिले वामपन्थी पार्टीसँग सहकार्य गरिरहेको छ । विगतमा नेपाली कम्युनिस्टहरू 'सेन्टर टु लेफ्ट र सेन्टर टु फार लेफ्ट' थिए भनेर परिभाषित हुन्थे । अहिले ती कति वामपन्थी हुन् कति होइनन्, बेग्लै बहसको विषय बन्न सक्छ । पुनर्उत्थानवादी राप्रपा चाहिँ दक्षिणपन्थी राजनीतिक शक्ति हो । उसले आफूलाई पुनर्उत्थानवादी कित्ताबाट सच्याएर मध्यपन्थी बाटोमा ल्याउन सक्यो भने नेपाली राजनीतिमा यसले एउटा 'स्पेस' बनाउन सक्छ ।

राप्रपा पूर्वपञ्चहरूको पार्टी हो । अझ यसलाई कतिपयले 'राजाको पार्टी'का रूपमा पनि बुझ्छन् । बहुदलीय व्यवस्थासँगै पञ्चायतको विरासतमा जन्मेकाले यसको पहिचान यस्तो रहन गएको हो । बदलिएको व्यवस्था अनुरूप यो पार्टीले आफूलाई परिमार्जन र परिस्कृत गर्न नसक्दा यसको समर्थनको दायरा विस्तार भएन । अहिलेसम्म पनि यो पूर्वपञ्चहरूकै सीमित घेरामा कैद छ । राजावादी ट्यागसहित पूर्वपञ्चहरूको सीमित घेरामा रहिरहने कि आफूलाई बदलिएको समय, समाज र राजनीतिक सोच अनुरूप ढाल्दै राजनीतिक रूपान्तरणको बाटोमा बढाउने ? यो पार्टीका लागि राजा ल्याउने आन्दोलनभन्दा यो प्रश्नमा घोत्लिनु अर्थपूर्ण हुन सक्छ । त्यो किनभने, राजनीतिमा आफ्नो उपस्थितिलाई सीमित पूर्वपञ्चहरूको घेरा र राजावादी ट्यागबाट बाहिर निकाल्न सक्ने हो भने राप्रपा एउटा 'मोडरेट कन्जरभेटिभ' दलका रूपमा रहिरहन सक्छ ।

हिन्दुराष्ट्रको वकालत गर्ने राप्रपाको मुख्य परिचय राजावादी पार्टी भन्ने हो । उसले अरू मुद्दाबाट आफ्नो राजनीतिक परिचय निर्माण गर्न सकेको छैन । जनताबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी, पूर्ण समानुपातिक संसद्, बलियो स्थानीय तह भएको दुई तहको शासकीय संरचना, एकै व्यक्ति दुई कार्यकालभन्दा बढी सरकार वा पार्टीको नेतृत्वमा बस्न नमिल्ने व्यवस्था आदि कैयौं जनतालाई आकर्षित गर्न सक्ने मुद्दा उसले आफ्नो घोषणापत्रमा समावेश गरेको छ । हिन्दुराष्ट्रकै पक्षमा पनि यतिबेलाको नेपालमा जबर्जस्त जनमत छ । तर, यी मुद्दाले भन्दा बढी राप्रपा राजावादी मुद्दाले चिनिन्छ ।

हुन त धर्मको आडमा राजनीतिको रोटी सेक्ने प्रवृत्ति कुनै पनि सर्तमा उचित र विवेकी होइन । यद्यपि, हिन्दुराष्ट्रको पक्षमा नेपाली जनमत बढ्दै गरेको चाहिँ यतिबेलाको कटुसत्य हो । कतिसम्म भने, कांग्रेस लगायतका पार्टीहरूमा पनि हिन्दुराष्ट्रको मुद्दा प्रवेश गरिसकेको छ । यो सन्दर्भमा राप्रपाले आफूलाई 'राजावाद' बाहिर निकालेर आफ्ना अरू मुद्दाहरूमार्फत राजनीतिक रूपान्तरणको खोजी गर्ने हो भने कांग्रेस अथवा अरू पार्टीभित्र रहेको यसखाले सोच राख्ने तप्कालाई आकर्षित गर्न सक्छ ।

अर्को सत्य के पनि हो भने, यतिबेला नेपाली जनमतले लोकतान्त्रिक व्यवस्थाभित्रै वैकल्पिक राजनीतिक शक्तिको खोजी गरिरहेको छ । राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) त्यसको एउटा ज्वलन्त नमुना हो । यो पार्टीले आफ्नो वैचारिक पहिचान खुलाउन सकेको छैन । यो मध्यपन्थी, वामपन्थी वा दक्षिणपन्थी के हो, यसको जात खुलेको छैन । यद्यपि, यसले जनताको निराशा र अहिलेको राजनीतिक संस्थापनले डेलिभरी गर्न नसकेको मुद्दालाई जोडदार उठाएको छ । यो पार्टीभित्र कांग्रेस, एमाले अथवा अरू राजनीतिक पृष्ठभूमिका कार्यकर्ता, शुभेच्छुक र समर्थकहरू पनि अटाएका छन् । राप्रपा पनि राजावादी ट्याग हटाएर लोकतान्त्रिक व्यवस्थाभित्रै बेग्लै पहिचान भएको पार्टी बन्न सक्छ । यस्तो त्यतिबेला हुन सक्छ, जतिबेला राप्रपाका अध्यक्ष एवं यो पार्टीको उदारवादी समूहका पृष्ठपोषक राजेन्द्र लिङ्देन अग्रसर हुनेछन् ।

राप्रपाको स्थापनादेखि नै दुईथरी राजावादी छन् । एकथरी उदार र अर्कोथरी अनुदार । अनुदार राजावादी मुखले नभने पनि भित्रभित्रै सक्रिय राजसंस्थाकै मनसुवा राख्छन् । उदार राजावादी चाहिँ संवैधानिक राजसंस्थाको वकालत गर्छन् । तर, अब संवैधानिक वा कुनै पनि स्वरूपको राजसंस्थाको फिर्ती नेपाली राजनीतिमा न सम्भव छ, न त सान्दर्भिक नै । त्यसकारण उदारवादी राप्रपाहरूले अब राजनीतिक रूपान्तरणको बाटो खोज्न ढिलाइ गर्नुहुँदैन ।

त्यसो त राप्रपाका अध्यक्ष लिङ्देन पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रकै निगाहामा राप्रपाको बागडोर सम्हाल्ने हैसियतमा पुगेका हुन् । चौधौं महाधिवेशनबाट उनी निर्वाचित भएपछि उनका तत्कालीन प्रतिद्वन्द्वी कमल थापाले पूर्वराजालाई ट्वीटरमार्फत बधाई दिएर उनको पछाडि पूर्वराजा भएको खुलासा गरिदिएका थिए । त्यसर्थमा लिङ्देन राजाबाहेकको लोकतन्त्रभित्रै राप्रपाको राजनीतिक भाग्य र भविष्य सुनिश्चित गर्न कति तयार होलान् ? त्यो उनै जानुन् । तर, यति चाहिँ भन्न सकिन्छ, राप्रपाको राजनीतिक काया फेर्न लिङ्देन कस्सिए भने उनको शालीन र भद्र शैलीले जनमतको एउटा तप्कालाई चाहिँ पक्कै आकर्षित गर्नेछ ।

लिङ्देन पञ्चायतको उत्तरार्द्धमा सक्रिय राजनीतिमा छिरेका र २०४६ पछि प्रजातन्त्रसँगै राप्रपाका उत्पादन हुन् । उनीसँग पञ्चायतको त्यत्रो ठूलो विरासत पनि छैन । त्यसकारण राप्रपाको राजनीतिक रूपान्तरणको यो जोखिम उठाउन उनी उपयुक्त पात्र हुन सक्छन् । राप्रपामा नयाँ राजनीतिक प्राण भर्दै गर्दा उनले एउटा पक्षलाई चाहिँ भुल्नु हुँदैन, कम्तीमा पञ्चायत विरासत भएका अनुदार राजावादी र विभिन्न स्वार्थ र अवसरका कारण जोडिएका 'नवराजावादी'हरूबाट जोगाउन सक्नुपर्छ । अस्थिरता र अराजकताको जगमा च्याँखे थापेर समय बर्बाद गर्नुभन्दा मुद्दाकेन्द्रित भएर लोकतन्त्रभित्रै आफ्नो बेग्लै पहिचान बनाउन सक्नु राप्रपाका लागि हितकर छ । राजसंस्थाको कर्कस वकालत गर्नुभन्दा राप्रपाले यो पार्टी किन पञ्चायत र दरबारको वरिपरिबाट बाहिर निस्कन सकेन ? किन कोही स्वतःस्फूर्त राप्रपा बन्न तम्तयार हुँदैन ? २०६३ को आन्दोलनपछि जन्मेको पुस्ता मतदाता भइसकेको अवस्थामा राप्रपाका लागि यी प्रश्न झन् सान्दर्भिक छन् । औचित्य नभएको र जनतालाई सास्ती दिने आन्दोलन गर्ने कि सार्थक परिणामका लागि बहस थाल्ने, लिङ्देनजी ? अन्यथा, फुर्सदमा पछुताऊने समय त छँदै छ । *(कान्तिपुर)*

कस्तो बजेट, कत्रो बजेट ?

गोपीनाथ मैनाली

बजेट सरकारको सर्वाधिक महत्व राख्ने नीति कार्यक्रम हो । त्यसैले, बजेट कत्रो बनाउने, कस्तो बनाउने, बजेटले केकस्ता कार्यलाई प्राथमिकता दिने भन्ने विषय निकै अहं हुन्छ । सर्वसाधारणदेखि व्यापारी, उद्यमी, विश्लेषक, अनुसन्धाता, विद्यार्थी, युवा सबैले बजेटलाई चासो दिएर हेरिरहेका हुन्छन् । सबैमा आशा जगाउने गरी बजेट ल्याउनु सरकारको दायित्व हो, जुन निकै कठिन काम हो ।

पछिल्ला वर्षमा नेपालको बजेटको आकार लगातार अवास्तविक बन्दै आएको छ । आव ०७८/७९ का लागि १६४८ अर्ब रूपैयाँको बजेट तर्जुमा गरिएको थियो । बजेट ल्याउने सरकार फेरिएपछि नीति तथा प्राथमिकता परिवर्तन नगरी १६ अर्ब रूपैयाँ घटाई १६३२ अर्ब कायम गरियो, मध्यावधि मूल्यांकनमा पुनः घटाइयो र कार्यान्वयनमा पुग्दा त्यो झनै घट्यो । ०७९/८० का लागि १७९३ अर्बको बजेट तर्जुमा गरिएकोमा मध्यावधिमा करिब २०० अर्ब रूपैयाँ घटाई संशोधित अनुमान कायम गरियो । ०८०/८१ का लागि १७५१ अर्ब रूपैयाँको बजेट तर्जुमा गरिएको थियो, जसलाई मध्यावधि समीक्षा समयमा करिब २२५ अर्ब रूपैयाँ घटाइयो । चालू वर्षको बजेट १८६० अर्ब रूपैयाँ थियो, मध्यावधिमा संशोधित आकार १६९२ अर्ब रूपैयाँमा झारिएको छ । बजेटको आकार घटाइनु भनेको राजस्व परिचालन र खर्च सामर्थ्यको कमजोरी हो ।

राजस्व, खर्च र नीतिसम्बन्धी प्रस्ताव वास्तविक नहुँदा बजेट तर्जुमाका आधारभूत पक्षमै कमजोरी छ भन्ने देखिएको छ, यसतर्फ गम्भीरतासाथ सोचिएको छैन । बजेट घोषणा र कार्यान्वयनबिचको खाडलले बजेटप्रतिको जनविश्वास घटाउँदै लैजान्छ । आगामी आवका लागि १९६५ अर्ब रूपैयाँको सीमा निर्धारण गरिएको भए पनि १५५० अर्ब रूपैयाँजति प्रतिबद्ध दायित्व रहेकाले राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न नसकिए यो आकार पनि वास्तविक ठहरिनेछैन ।

अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने र आर्थिक सामाजिक सान्दर्भिकतामा केन्द्रित गर्ने ऊर्जाका रूपमा बजेट रहनुपर्छ । अर्थतन्त्र सञ्चालनका पाँच पात्र घरपरिवार, उद्यमी व्यवसायी, सरकार, बैंक तथा वित्तीय संस्था र बाह्य क्षेत्र पारस्परिक विश्वास र अन्तरसम्बन्धमा रहेपछि मात्र अर्थतन्त्र गतिशील हुन्छ । अर्थतन्त्र गतिशीलताका आदर्श मान्यता छन् । सरकारले लगाउने कर तथा विनियोजन खर्चले घर परिवार, फर्म व्यवसाय, बैंक वित्तीय संस्था र बाह्य व्यापारलाई प्रभाव पार्छ ।

घर परिवारको खर्च वा बचतले प्रभावकारी माग सिर्जना गरी फर्म व्यवसाय, सरकारी कोष, वित्तीय क्षेत्र र आयात-निर्यातलाई प्रभाव पार्छ । फर्मले उत्पादन गर्ने वस्तुको परिमाण, स्तर, मूल्य र आपूर्ति एवं मूल्य शृंखलाबाट घर परिवार, वित्तीय संस्था, बाह्य व्यापार र राजस्व असुली प्रभावित हुन्छ । वित्तीय क्षेत्रले प्रवाह गर्ने पुँजीले उत्पादन, उपभोग, बजार र राजस्व संरचनालाई प्रभाव पार्छ । बाह्य वस्तु तथा सेवा प्रवाहले अन्य चार पक्षलाई प्रभाव पारिरहेको हुन्छ । यो सम्बन्धको सिलसिला अपेक्षित रूपमा सकारात्मक बनाउन सरकार चुक्नु हुन्न । पाँच पात्रमा सरकार सबैको अभिभावक, सहजकर्ता, नियामक र विश्लेषक पनि हो । आर्थिक-सामाजिक संकेत बुझ्न, टिप्न र तत्काल रेस्पोन्स गर्न सरकारले नसके बजेट केवल कानुनी-राजनीतिक वस्तु मात्र बन्छ । त्यसो हुँदा स्वयं राजनीतिका अभीष्टहरू नै पाखा लागेर समृद्धि (रोजगारी, सेवा र उत्पादन) धकेलिन्छ । अर्थतन्त्रका सम्भावना उपयोग गर्न सकिँदैन । युवा, उद्यमी तथा सर्वसाधारणलाई विश्वास जगाउन सकिँदैन । यी वास्तविकतासँग अपरिचित बजेट नै अवास्तविक बजेट हो ।

बजेट तर्जुमाका क्रममा अन्य समष्टिगत अनुशासनमा ध्यान पुर्‍याउनुपर्ने क्षेत्र छन् । विनियोजनका आधार निर्माण नभएकाले नीति प्रभाव पार्न सक्ने व्यक्तिका जिल्लामा सरकारी कोषको विनियोजन हुने र कमजोर आवाज भएका स्थानमा विनियोजन नहुने स्थितिले बजेट समन्यायिक बनेको छैन । कुनै भूगोल र क्षेत्रको अविकासको लागतमा अर्कोको विकास स्वयंमा अन्यायको विस्तार हो । बजेट न्याय, नीति, विकास, सम्बन्ध र विश्वास सिर्जना गर्ने संयन्त्रात्मक भूमिकामा रहनुपर्छ । गरिबी र बेरोजगारीको अवस्था सुदूरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशमा अत्यधिक छ ।

बाजुरा, हुम्ला, डोल्पा, मुगु, कास्की, इलाम, रूपन्देही, झापाको तुलनामा पछि मात्र परेका होइनन्, आधारभूत नागरिक सेवामा समेत पछि पर्नुमा विनियोजन न्याय नहुनु प्रमुख कारण हो । नेपालका सीमा जोडिएका स्थानीय बस्तीमा सीमा क्षेत्र विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरी राष्ट्रियता सबलीकरण आवश्यक छ । आयोजना बैंक तथा मध्यकालीन खर्च संरचनालाई उपेक्षा गरी बहुवर्षीय योजना स्वीकृतिका नाममा प्रभुत्ववादीहरूले लामो समयसम्म राष्ट्रिय स्रोतमा धाबा बोल्ने विद्यमान प्रवृत्ति रोक्नु आवश्यक छ, जसका लागि प्रणालीबाटै यस प्रकारको बेथिति रोक्ने सफ्टवेयर (एलएमबिआइएस) चाहिन्छ । व्यक्ति र संस्थालाई विश्वास गर्न नसकिने अवस्थामा प्रविधिलाई उपयोग गर्नुको विकल्प छैन ।

पहिलो चरणको आर्थिक सुधार कार्यक्रमका उपलब्धि निश्चित गरी अर्को चरणको आर्थिक सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न निकै ढिला भइसकेको छ । पहिलो चरणको सुधारमा अर्थतन्त्रको उदारीकरण र सार्वजनिक क्षेत्रको कार्यक्षेत्र घटाउने काम भएको थियो । अहिले अर्थतन्त्रमा देखिएको सीमित उपलब्धि पहिलो निर्वाचित सरकारका आर्थिक सुधार कार्यक्रमको देन हो । अहिले आन्तरिक सन्दर्भ र बाह्य परिवेश परिवर्तन भएको छ । यस अवस्थामा पहिलो चरणको उपलब्धिलाई गुणात्मक बनाउँदै अर्थतन्त्रको नेतृत्वदायी क्षेत्र पहिचान गरी तिनलाई सहयोग गर्ने उपक्षेत्र र अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रको प्रभावकारिता बढाउनु आवश्यक छ । अर्को चरणको आर्थिक सुधारका लागि छानिएका क्षेत्रकेन्द्रित कार्यक्रम अघि बढाउनुपर्छ । अहिले पनि अर्थतन्त्रमा सरकारको आकार ठुलो छ, जसले आर्थिक वृद्धिसँग नकारात्मक सम्बन्ध देखाउँछ ।

आर्थिक स्वतन्त्रता सूचकसँग पनि नकारात्मक छ । सरकारी उपभोग, हस्तान्तरण तथा अनुदान, सरकारी लगानी, करदर र सार्वजनिक संस्थानको सम्पत्तिले ठुलो सरकार र आर्थिक स्वतन्त्रताको न्यून स्तर देखाइरहेको छ । विश्वव्यापी परिवेशमा देखिएको कर तथा अध्यागमनका सवाल, उदीयमान अर्थतन्त्रले लिएका नीति र 'गिग अर्थतन्त्र'का सवाललाई सम्बोधन गर्ने गरी अर्को चरणको सुधार अर्थतन्त्रले चाहिरहेको छ । साथै, एक क्षेत्रमा लिइएका नीतिको 'साइड इफेक्ट' कस्तो पर्छ र त्यसको निराकरणका लागि पोलिसी 'हार्मोनाइजेसन' कसरी गर्ने भन्ने रणनीति चाहिन्छ । यस अवस्थामा उत्पादनको प्रमुख नेतृत्वदायी क्षेत्र पहिचान, शैक्षिक नीति पुनर्संरचना, स्थानीय आर्थिक संरचना निर्माण, सार्वजनिक वित्त र बजेट सुधार, बहुराष्ट्रिय कम्पनीसँगको सहकार्य, दिगो विकास र प्रमुख नीतिको कार्यमूलक संयन्त्रको पहिचान गरेर मात्र नेपालले आर्थिक समृद्धि प्राप्त गर्ने गरी अर्थतन्त्र चलायमान बनाउन सकिन्छ ।

बजेटमार्फत केही नीति घोषणा गरी कार्यान्वयनको तारतम्य मिलाउनु आवश्यक छ । ठुलो संख्याका मातृभूमिमा सम्भावना नदेखेर बाहिरिएर विश्वभरि विस्तार भएका नेपाली डायस्पोराले आर्जन गरेको सीप, सम्बन्ध र ज्ञानबाट मातृभूमि लाभान्वित हुने नीति आवश्यक छ । उनीहरूलाई स्वदेश फर्काउन नसकिए पनि उनीहरूको ज्ञान, सीप र सम्बन्धबाट मातृभूमि लाभान्वित हुनुपर्छ ।

नेपाललाई ज्ञानको हब, योगको हब, चलचित्रको हब, शिक्षाको हब, कला दर्शन र अनुसन्धानको हब बनाउने गरी नीति कार्यक्रम ल्याउनुपर्छ, यसमा पनि नेपाली डायस्पोरालाई उपयोग गर्न सकिन्छ, किनकि जहाँ कर्म गरे पनि उनीहरूको मन मातृभूमिमै बसेको हुन्छ । संस्कार र सीपसहितको शिक्षाका लागि पाठ्यक्रम र पाठ्यविधि परिवर्तन, विश्वविद्यालयलगायत प्राज्ञिक अनुष्ठानका कार्यकारी तहका नियुक्ति योग्यता प्रणालीमा आधारित बनाउन लोकसेवा आयोगको संलग्नतामा संरचना बनाइनुपर्छ । समाजमा फैलिँदो बेथिति नियमनका लागि राष्ट्रिय सदाचार नीति चाहिन्छ । आर्थिक बेथिति र भ्रष्टाचारको जग खर्चिलो चुनाव व्यवस्थित गर्न दललाई 'स्टेट फन्डिङ'को व्यवस्था गरी चन्दा लिन नपाउने नति घोषणा हुनु आवश्यक छ । दलको आर्थिक आचरण व्यवस्थित गर्न महालेखा परीक्षकबाट लेखा परीक्षण र प्रमुख पदाधिकारीका आयव्ययको पारदर्शिताको व्यवस्था निर्वाचन आयोगबाट ल्याउने नीति चाहिएको छ ।

> बजेटमा समावेश भएको वार्षिक विकास कार्यक्रमका आयोजना र क्रियाकलाप समयमै सञ्चालनमा नआएको परिप्रेक्ष्यमा खर्च नगर्ने कर्मचारी र उनीहरूमाथि सुपरीवेक्षणको जिम्मेवारी भएका कर्मचारीलाई आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ का व्यवस्थाअनुरूप कारबाही सक्रियताको पुनः प्रतिबद्धता चाहिन्छ ।

बजेटमा समावेश भएको वार्षिक विकास कार्यक्रमका आयोजना र क्रियाकलाप समयमै सञ्चालनमा नआएको परिप्रेक्ष्यमा खर्च नगर्ने कर्मचारी र उनीहरूमाथि सुपरीवेक्षणको जिम्मेवारी भएका कर्मचारीलाई आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ का व्यवस्थाअनुरूप कारबाही सक्रियताको पुनः प्रतिबद्धता चाहिन्छ । अन्यथा, सरकारले उच्च प्राथमिकता दिएका नीति कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन प्रणालीले 'बाई' गर्ने अवस्था रहिरहन्छ । राजस्व प्रशासनको व्यावसायिकता र इमानदारी सधैँ प्रश्नमा छ ।

नेपालमा विकास भन्नेबित्तिकै भौतिक पूर्वाधार भन्ने बुझिएको र अन्धाधुन्ध 'ननइन्जिनियरिङ' पूर्वाधारले प्रश्रय पाएकाले प्रत्येक विषय क्षेत्रमा कति पूर्वाधार संरचना आवश्यक हो र त्यो कुन तहको पर्छ भनी आवश्यकता चित्रांकन (म्यापिङ) चाहिएको छ । नीति, योजना र कार्यक्रमका आधार भरपर्दो सूचना भएकाले एकीकृत र खण्डीकृत तथ्यांकीय आधारका लागि राष्ट्रिय सूचना कोष आवश्यक छ । नरम राज्य प्रणालीले उत्ताउलिएको वित्तीय क्षेत्र, फौबन्जारीकरण हुँदै गएको बजार र व्यावसायिक सदाचार गुमाउँदै गएको राजस्व प्रशासनलाई नियमन कठोरतासहितको संयन्त्र चाहिएको छ । फेरि के भुल्नुहुन्न भने बजेटमार्फत घोषित नीति कार्यक्रमको निश्चित समयको अन्तरालमा नियमित रूपमा प्रभावकारी समीक्षा गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा राष्ट्रिय योजना आयोग, अर्थ मन्त्रालय र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबिच कार्यमूलक सहकार्य गर्ने ढाँचा चाहिन्छ । नयाँ पत्रिका

PRABHU BANK
BANK OF THE YEAR 2023
THE BANKER BANK OF THE YEAR 2023 NEPAL
Prabhu Bank Limited
Babarmahal, Kathmandu, Nepal
P.O Box: 19441
Tel No. : +977-1-5719000
Fax No. : +977-1-4780588
Email : info@prabhubank.com
SWIFT : PRVUNPKA

कर्णाली आयोजना बैंकमा जाजरकोटबाट १९ सय योजना प्रस्ताव

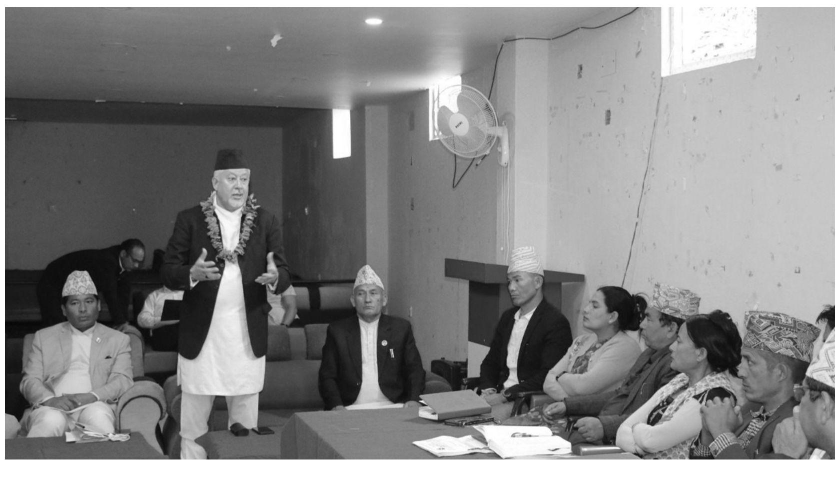

सुर्खेत । कर्णाली प्रदेश सरकारको आयोजना बैंकमा जाजरकोटका एक हजार ९ सय आयोजना प्रस्ताव दर्ता भएका छन् । जाजरकोटमा रहेका प्रदेश मन्त्रालयअन्तर्गतका कार्यालयहरूले विकास निर्माणसँग सम्बन्धित आयोजनाहरूको पहिचान, प्रस्ताव, विश्लेषण, मूल्यांकन तथा प्राथमिकीकरण गर्न २१ फागुनमा प्रस्तावना आह्वान गरेका थिए ।

आयोजना छनोट प्रक्रियामा सम्बद्ध पक्षको सहभागिता तथा जवाफदेहिता बढाउँदै आयोजना अनुशासन कायम गरी आयोजना छनोट प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न सरकारले पहिलोपटक आयोजना प्रस्ताव आह्वान गरेको हो । 'आयोजनाको प्रस्ताव तथा छनोट प्रक्रियासम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ मा व्यवस्था भएबमोजिम जाजरकोट जिल्लामा १ हजार ९९६ आयोजना दर्ता भएका छन्,' प्रदेशको आन्तरिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले भनेको छ ।

सोमबार जाजरकोटमा आयोजना गरिएको जिल्लास्तरीय आयोजना प्रस्ताव छनोट सिफारिस समितिको बैठकमा आयोजनाको प्रस्ताव सार्वजनिक गरिएको थियो । जिल्लास्थित प्रदेश कार्यालयहरूको आयोजनामा बैठकमा जिल्लाबाट बैंकमा दर्ता हुन आएका प्रस्तावहरूको विषयमा छलफलसमेत भयो ।

आयोजना बैंकको लागि सबैभन्दा धेरै खानेपानी, सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालयमा प्रस्तावना दर्ता भएका छन् । खानेपानी कार्यालयमा ६०५ आयोजना दर्ता भएको कार्यालय प्रमुख मंगल शाहीले जानकारी दिए । जुनीचाँदे गाउँपालिकाबाट १९२, भेरी नगरपालिकाबाट १२ ९, छेडागाड नगरपालिकाबाट ११७, शिवालय गाउँपालिकाबाट ९४, नलगाड नगरपालिकाबाट ६७, कुशे गाउँपालिकाबाट ६१ र बारेकोट गाउँपालिकाबाट ३० वटा आयोजनाको प्रस्तावना आएको उनको भनाइ छ ।

कार्यालयमा आएका प्रस्तावहरूको अभिलेखीकरण गरेर प्रदेश सरकारलाई हस्तान्तरण गरिने उनले बताए । सोमबार बसेको छनोट समितिको बैठकले प्रदेश आयोजना बैंकका लागि आयोजना पठाउने निर्णय भएको उनको भनाइ छ ।

यस्तै, सामाजिक विकास कार्यालयमा ४३६ प्रस्तावना दर्ता भएका छन् । कार्यालयले निकालेको सूचनाअनुसार जिल्लाका विभिन्न माध्यमबाट प्राप्त आयोजनाअन्तर्गत आयोजना कार्यालयमा दर्ता भएको कार्यालय प्रमुख यज्ञेश्वर खत्रीले बताए । उनका अनुसार निर्वाचन क्षेत्र (क) तर्फबाट १५६ र निर्वाचन क्षेत्र (ख) तर्फबाट २८० आयोजना दर्ता भएका छन् ।

यस्तै, पूर्वाधार विकास कार्यालयमा ४३२, बृहत् जलाधार कार्यालयमा २०२, डिभिजन वन कार्यालयमा १६२, उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालयमा २५ र कृषि विकास कार्यालयमा १३४ वटा आयोजना दर्ता भएका छन् ।

कर्णाली प्रदेश सरकारले विकास निर्माण आयोजनाको व्यवस्थित निर्माणका लागि 'आयोजना बैंक'को अवधारणा अघि सारेको आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री राजीवविक्रम शाहले बताए । 'सरकारले योजनामा हुने विभिन्न बेथिति रोक्न यो विधि अपनाएको हो,' उनले भने, 'जसअनुसार आगामी आर्थिक वर्ष ०८२-८३ मा सञ्चालन हुने आयोजनाहरू आयोजना बैंकमा समावेश भएर मात्र कार्यान्वयनमा जानेछन् ।'

कर्णाली सरकारले आयोजना बैंक निर्माण गरी लगानी सम्मेलन गर्ने उनको भनाइ छ । 'आयोजना बैंक व्यवस्थापन कार्यविधि-२०८१' अनुसार जाजरकोट जिल्लाबाट प्राथमिकता साथ आयोजना समावेश हुने उनले आश्वासन दिए । उनका अनुसार अहिले 'आयोजना बैंक'बारे विभिन्न जिल्लाबाट आयोजना आह्वान गरिएको छ । 'यसले आवश्यक विधिहरू मिच्दै चोर बाटोबाट आउने योजनालाई निरुत्साहित गर्छ,' उनले भने ।

दोस्रो पञ्चवर्षीय योजनाले अवलम्बन गरेका नीतिहरू समावेश गरी दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न 'आयोजना बैंक' महत्त्वपूर्ण मानिएको मन्त्री शाहले बताए । 'पहुँचका आधारमा औचित्यहीन योजनामा हुने बजेट विनियोजन रोक्न पनि यो अवधारणा जरुरी छ,' उनले भने, 'यसले विकास योजनाको कार्यान्वयन छिटो हुन्छ नै, एकद्वार प्रणालीबाट त्यसको अनुगमन र मूल्यांकन गर्न पनि सहयोग पुग्छ ।'

पूर्वआर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री वेदराज सिंहले योजना छनोटलाई व्यवस्थित, वैज्ञानिक र प्रतिफलमुखी बनाउन आयोजना बैंक प्रभावकारी हुने बताए । 'अब मन्त्री, सांसद र कर्मचारीहरूले आफूखुसी योजना हाल्न पाउनेछैनन् । यसमा विभिन्न सूचकमार्फत विकास योजनाको आवश्यकता पहिचान गरी त्यसको प्राथमिकीकरण गरिनेछ र त्यसैका आधारमा कार्यान्वयनको चरणमा लिन सहयोग पुग्नेछ,' उनले भने ।

कर्णाली प्रदेश सरकारले आगामी आर्थिक वर्षको बजेट निर्माणको सन्दर्भमा भूकम्प प्रभावित क्षेत्रलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर योजना बनाउनुपर्ने भेरी नगरपालिकाका प्रमुख चन्द्रप्रकाश घर्तीले बताए । 'भूकम्पले ठुलो क्षति पुऱ्याएको अवस्थामा पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापना मूल उद्देश्य हुनुपर्छ,' उनले भने ।

नेपाल र भारतका महानिर्देशक तहमा वार्ता :

वैदेशिक व्यापार सहजीकरण तथा भन्सार प्रशासनमा समन्वय र सहकार्य

काठमाडौं । नेपाल र भारतबिचको वैदेशिक व्यापारलाई थप सहज एवं सरल बनाउनुका साथै अवैध व्यापार तथा राजस्व चुहावट नियन्त्रणमा केन्द्रित रहेर दुई देशका भन्सार अधिकारीहरूबिच काठमाडौंमा वार्ता सुरु भएको छ ।

वार्तामा दुई देशका भन्सार कार्यालयहरूबिचमा निर्यात व्यापारसँग सम्बन्धित प्रारम्भिक सूचनाहरू अग्रिम रूपमा उपलब्ध गराउने, तेस्रो मुलुकबाट भारतको बाटो हुँदै नेपाल आउने तथा नेपालबाट भारतको बाटो हुँदै तेस्रो मुलुकसम्म निकासी हुने मालवस्तु बोकेका मालवाहक कन्टेनरमा विद्युतीय कार्गो ट्र्याकिङ प्रणाली लागू गर्ने, आयात-निर्यात हुने मालवस्तुको गुणस्तर परीक्षणका लागि सीमानाकामा गुणस्तर तथा क्वारेन्टाइन चेकजाँच प्रणालीलाई थप सुदृढ गर्नेलगायतका विषयमा छलफल हुने भन्सार विभागका सूचना अधिकारी नारायणप्रसाद रेग्मीले बताए ।

छलफलमा नेपालले लागू गरेको राष्ट्रिय एकद्वार प्रणालीमार्फत विद्युतीय रूपमा जारी हुने उत्पत्तिको प्रमाणपत्रलाई भारतले मान्यता दिनुपर्ने, भैरहवा तथा चाँदनी-दोधारामा निर्माणाधीन एकीकृत जाँच विन्दु (इन्टिग्रेटेड चेक प्वाइन्ट)लाई लक्षित समयसीमाभित्रै सम्पन्न गर्ने, नेपाली उत्पादनको भारत निर्यातका लागि भारतले लागू गरेको गुणस्तर प्रमाणीकरण कार्यलाई सहज बनाउनुपर्नेलगायतका विषयमा समेत छलफल हुनेछ ।

चैत २८ र २९ गते दुई दिनसम्म चल्ने वार्तामा नेपालको वार्ताटोलीको नेतृत्व भन्सार विभागका महानिर्देशक महेश भट्टराईले गरेका छन् भने भारतको तर्फबाट राजस्व इन्टेलिजेन्स निर्देशनालयका महानिर्देशक अभयकुमार श्रीवास्तवले गरेका छन् । नेपालको तर्फबाट वार्ताटोलीमा अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग, पशु तथा बाली क्वारेन्टाइन विभागलगायतका निकायका उच्च अधिकारीहरूको सहभागिता रहेको छ । यसैगरी भारतीय टोलीमा राजस्व इन्टेलिजेन्स निर्देशनालय लखनउ क्षेत्रीय इकाइका सहायक महानिर्देशक, नेपालस्थित भारतीय दूतावासका प्रथम सचिव, कोलकाता, पटना, लखनउ भन्सार कार्यालयका प्रमुखहरूलगायतका अधिकारीहरूको सहभागिता रहेको छ ।

खेलकुद

चारदेशीय टि-२० सिरिजमा नेपालको लगातार दोस्रो जित

हङकङमा जारी चारदेशीय टी-२० सिरिजमा नेपालले लागतार दोस्रो जित निकालेको छ । लगातार दोस्रो जित निकाल्ने क्रममा नेपालले बिहीबार बिहान भएको खेलमा कुवेतलाई ६ विकेटले रहायो ।

पहिला ब्याटिङ गर्दै कुवेतले दिएको १८६ रनको ठूलो लक्ष्य नेपालले ७ बल बाँकी छँदै ४ विकेटको क्षतिमा भेट्टायो । टि-२०आईमा नेपालले चेज गरेको यो अहिलेसम्मकै ठूलो लक्ष्य हो । यसअघि नेपालले मलेसियाविरुद्ध १६६ रन चेज गरेको थियो ।

नेपाललाई सहज जित दिलाउन दुवै ओभपर कुशल भुर्तेल र आसिफ सेखले अर्धशतकीय योगदान दिए । कुशलले सर्वाधिक ८१ रन बनाए । उनले ५० बलमा समान ६ चौका र छक्का प्रहार गरे । यस्तै आसिफले ३८ बलमा २ चौका र ४ छक्का मद्दतमा ५३ रन बनाए ।

यी दुईले पहिलो विकेटका कीर्तिमानी १२७ रनको साझेदारी गरेका थिए । यो नेपालको टि-२० आईको पहिलो विकेटको सर्वाधिक ठूलो साझेदारी हो । यसअघि नेदरल्यान्ड्सविरुद्ध यी दुवैले ११६ रनको साझेदारी गरेका थिए ।

यी दुई बाहेक नेपालका दीपेन्द्रसिंह ऐरीले १२ बलमा २ चौका र ३ छक्का मद्दतमा ३१ रन बनाए । बलिङमा कुवेतका यासिन पटेलले २ विकेट लिए ।

त्यसअघि पहिला ब्याटिङ गरेको कुवेतले ८ विकेटको क्षतिमा १८५ रन बनायो । उसका लागि क्लिन्टो एन्टोले सर्वाधिक ४१ रन बनाउँदा मित भवसरले ३५, बिलाल ताहिरले ३२ र रविज सन्दरुवनले २६ रन बनाए ।

बलिङमा नेपालका सोमपाल कामीले ३ विकेट लिए भने नन्दन यादवले २ विवेट लिए । यस्तै ललित राजवंशी र कुशल भुर्तेलले पनि समान १ विकेट लिए ।

यसअघि नेपालले पहिलो खेलमा कतारलाई ८ विकेटले हराएको थियो ।

'ए' डिभिजन लिग नभएर नकआउट आयोजना गर्दै एन्फा

एएफसी क्लब च्याम्पियनसिपमा नेपालबाट प्रतिनिधित्व गर्न सहिद स्मारक 'ए' डिभिजन लिगको विजेता हुनुपर्छ । तर, अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फा)ले २०८० साल यता लिग आयोजना गरेको छैन । लिग नहुँदा एन्फाले यस सिजनको एएफसी क्लब च्याम्पियनसिपमा टोली पठाउन 'ए' डिभिजन लिग नभएर लिग कम नकआउट प्रतियोगिता गर्ने भएको छ ।

'एएफसी क्लब च्याम्पियनसिपमा नेपालको टोली पठाउन यो प्रतियोगिता गर्न लागेको हो,' एन्फामा सिइओ इन्द्रमान तुलाधरले भने, 'हामीले नियमअनुसार एएफसीको यो प्रतियोगितामा लिग विजेता टोली भाग लिनुपर्ने हो, तर तत्काल लिग नहुने हुँदा लिग कम नकआउटको विजेतालाई सहभागी गराउन लागेका हौं ।'

एन्फामा सोमबार भएको बैठकमा कार्यसमितिका पदाधिकारी र 'ए' डिभिजनका १४ क्लबले लिग कम नकआउट प्रतियोगिताका लागि सहमति गरेका छन् । बैठकमा एन्फा महासचिव किरण राई, सिइओ तुलाधर, सहायक महासचिव अरुणमान जोशी, केन्द्रीय सदस्य मणिराज विष्ट, प्रतियोगिता संयोजक संयोजक सञ्जीव मिश्र र शीर्ष डिभिजन क्लबका प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति रहेको थियो । बैठकमा एन्फा महासचिव राईले प्रतियोगिता आयोजना गर्ने र विजेताले एएफसी क्लब च्याम्पियनसिपमा भाग लिन पाउने प्रस्ताव राखेका थिए ।

२०८० को जेठमा सकिएको 'ए' डिभिजन लिगमा १४ टोलीले भाग लिएका थिए । पहिलोपटकको प्रयासमै चर्च ब्वाइजले उपाधि जित्दा खुमलटार र एपिएफ रेलिगेसनमा परेका थिए । थ्री स्टार क्लबले श्रम स्वीकृति नभएका खेलाडी खेलाएको भन्दै एपिएफले उजुरी राखेको थियो । तर, एन्फाले अहिलेसम्म एपिएफको उजुरीको निर्णय गर्न सकेको छैन ।

लिग कम नकआउटका लागि एन्फाले १० वैशाखसम्म टिम दर्ता गर्नुपर्ने भनेको छ । सहभागी हुने टोलीले १५ वैशाखसम्म खेलाडी दर्ता गरिसक्नुपर्नेछ । यस प्रतियोगिताको विजेताले एएफसी क्लब च्याम्पियनसिपमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्नेछ । 'ए' डिभिजन लिगको साबिक विजेता चर्च ब्वाइज युनाइटेडले एएफसी क्लब च्याम्पियनसिपमा प्रतिस्पर्धा गरिसकेको छ ।

कर्पोरेट

● पोखरामा प्रभु बैंकको 'एसएमई एन्ड कन्जुमर बैंकिङ हब गण्डकी'

प्रभु बैंकले पोखरामा 'एसएमई एन्ड कन्जुमर बैंकिङ हब गण्डकी' स्थापना गरेको छ । उद्यमशीलता प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउनुका साथै वित्तीय पहुँचमा सहजता ल्याउने उद्देश्यसहित बैंकले गण्डकी प्रदेशका लघु तथा मझौला उद्यम (एमएसएमई) र उपभोक्ता वर्गलाई लक्षित गरी उक्त हब स्थापना गरेको हो । हब स्थापनासँगै व्यवसाय तथा परियोजना ऋण, उपभोक्ता ऋण (घर, गाडी, शिक्षा, स्वास्थ्य), वित्तीय परामर्श सेवा, द्रुत तथा प्रभावकारी कागजी प्रक्रियालगायतका सुविधा प्राप्त हुने बताइएको छ । बैंकका गण्डकी प्रदेशका प्रमुख प्रदेश अधिकृत राजु रानाले हबको उद्घाटन गर्दै गण्डकीमा ग्राहकलाई थप सशक्त सेवा प्रदान गर्न हब स्थापना गरिएको बताए । हबमार्फत गण्डकी प्रदेशका व्यवसायी तथा उपभोक्ताहरूले लक्षित, छरितो र प्रभावकारी बैंकिङ सेवा प्राप्त गर्न सक्नेछन् । विशेष गरी लघु, साना तथा मझौला उद्यमलाई व्यवसाय विस्तार, नयाँ उद्यम स्थापना तथा सञ्चालनमा आवश्यक पर्ने ऋण सुविधा तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्ने रानाको भनाइ छ ।

हबले घर निर्माण, सवारीसाधन खरिद, शिक्षा, स्वास्थ्यलगायतका आवश्यकताका लागि विविध ऋण योजना उपलब्ध गराउनेछ । साथै, वित्तीय समावेशीकरण, रोजगारी सिर्जना र समग्र आर्थिक गतिविधिमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने बैंकले जनाएको छ ।

● राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको ऋणपत्र ७ वैशाखदेखि

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले आगामी ७ वैशाखदेखि ऋणपत्र निष्कासन गर्ने भएको छ । बैंकले दुई अर्ब ५० करोड रूपैयाँबराबरको '७ प्रतिशत आरबिबिएल डिबेन्चर २०८८' ऋणपत्र निष्कासन गर्न लागेको हो ।

बैंकले प्रतिऋणपत्र एक हजार रूपैयाँमा २५ लाख कित्ता ऋणपत्र जारी गर्न नेपाल धितोपत्र बोर्डबाट चैत १२ गते स्वीकृति पाइसकेको छ । यो ऋणपत्रको अवधि सात वर्षको रहेको छ भने वार्षिक ब्याजदर पनि ७ प्रतिशत नै तोकिएको छ । कुल ऋणपत्रमध्ये १५ लाख कित्ता व्यक्तिगत तवरबाट बिक्री गरिनेछ । बाँकी १० लाख कित्तामध्ये ५० हजार कित्ता सामूहिक लगानी कोषलाई छुट्याएर नौ लाख ५० हजार कित्ता सर्वसाधारणलाई बिक्री गरिने बैंकले जनाएको छ । लगानीकर्ताले न्यूनतम २५ कित्ता र अधिकतम सबै कित्ताका लागि आवेदन दिन सक्नेछन् । आवेदन वैशाख १० गतेसम्म दिनुपर्नेछ । १० गतेसम्म पर्याप्त आवेदन नपरेमा म्याद २१ गतेसम्मका लागि लम्बिने बैंकले जनाएको छ । ऋणपत्र निष्कासक तथा बिक्री प्रबन्धकमा सानिमा क्यापिटल लिमिटेड रहेको छ ।

● 'यामाहा ब्लु फेस्ट' आजदेखि भृकुटीमण्डपमा

दुईपांग्रे सवारी एक्सचेन्ज मेला 'यामाहा ब्लु फेस्ट' बिहीबारबाट भृकुटीमण्डपमा सुरू हुँदै छ । ३ वैशाखसम्म चल्ने मेलाले बाइक एक्सचेन्ज मात्र नभई यामाहाको मूल मूल्यहरूलाई परिभाषित गर्ने एक्साइटमेन्ट, स्टाइल र पर्फर्मेन्स प्रदर्शन गर्ने बताइएको छ । मेला जुनसुकै ब्रान्डको बाइक साटाफेर गर्न सकिनेछ । त्यस्तै, यामाहा बाइक वा स्कुटरमा न्यूनतम ५० हजार र अन्य ब्रान्डमा न्यूनतम २५ हजारको मूल्यांकन, एक्सचेन्जमा अतिरिक्त १० हजार मूल्यांकन बोनस दिने कम्पनीले घोषणा गरेको छ ।

त्यसैगरी, कुनै ग्यारेन्टर आवश्यक नपर्ने गरी ७.९९ प्रतिशतको फाइनान्सिङ, 'थ्रिल अफ थ्री' योजनासहित एक लाखसम्म नगद छुट हुनेछ । त्यसबाहेक ग्राहकले थ्रिल अफ थ्री विज्ञापन सेयर गर्दा एक हजार, विज्ञापनको स्क्रिनसट देखाएर ५० हजारसम्म र यामाहा खरिद गर्दा एक लाखसम्म नगद छुट पाउनेछन् । विविधतायुक्त र बलियो प्रडक्ट रेन्जका लागि परिचित यामाहा दैनिक यात्रुदेखि रेसिङ उत्साही र एडभेन्चर खोज्नेहरूका लागि डिजाइन गरिएको कम्पनीले जनाएको छ । साथै, ग्राहकले डुअर प्राइजमा स्मार्ट हेलमेटसमेत जित्न र यामाहा मोडेलको टेस्ट राइड गरी रोमाञ्चक उपहार पनि पाउन सक्नेछन् ।

● नबिल बैंकले ल्यायो 'नबिल दिगो बचत खाता'

नबिल बैंकले दिगो विकास र कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण तथा नियन्त्रणलाई प्रवर्द्धन गर्न 'नबिल दिगो बचत खाता'को सुरुवात गरेको छ । नेपालले सन् २०४५ सम्म शून्य कार्बन उत्सर्जनको लक्ष्य राखेको सन्दर्भमा बैंकले दिगो विकास तथा दिगो बैंकिङको दृष्टिकोणअनुरूप बचत खाता सञ्चालनमा ल्याएको हो । खाताअन्तर्गत सेवाग्राहीले पाउने ब्याजदरबाहेक जम्मा हुने कुल निक्षेपको वार्षिक ०.५ प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम बैंकले प्रत्यक्ष रूपमा कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण र नियन्त्रणमा खर्च गरिने बैंकले जनाएको छ ।

बैंकका अनुसार उक्त रकम कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण र नियन्त्रणका लागि वन पुनर्स्थापना तथा वृक्षारोपण, नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धन, फोहोर व्यवस्थापनका लागि पहल, स्वच्छ ऊर्जा तथा सफा पानीसम्बन्धी परियोजना तथा दिगो विकासका लक्ष्य अनुकूललगायतका कार्यक्रममा खर्च गरिनेछ । यस योजनाअन्तर्गत नबिल दिगो बचत खातामा अर्धवार्षिक रूपमा औसतमा ५० हजार रूपैयाँ राख्ने ग्राहकका नाममा टोकनस्वरूप एकपटकका लागि वृक्षारोपण गरिनेछ । यसबाट कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण तथा नियन्त्रण र दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न प्रत्यक्ष योगदान पुग्नेमा बैंकको विश्वास छ । यस्तो खाता खोल्न न्यूनतम मौज्दात १० हजार रूपैयाँ आवश्यक पर्छ । यो विशेष बचत खाता वित्तीय लाभका साथै वातावरण संरक्षणमा प्रत्यक्ष योगदान गर्न चाहने सबै उमेर समूहका व्यक्ति, गैरआवासीय नेपाली (एनआरएन) र गैरनाफामुखी संस्थाहरूलाई लक्षित गरिएको छ ।

न्यूनतम मौज्दात कायम राख्ने ग्राहकले डिजिटल बैंकिङ प्रवर्द्धनअन्तर्गत नबिल बैंकका डिजिटल बैंकिङ प्लेटफर्महरू एन बैंक र एन बैंक वेभ आजीवन निःशुल्क प्रयोग गर्न सक्नेछन् । यसबाट कागजरहित बैंकिङ संस्कृति प्रवर्द्धन हुने बैंकले जनाएको छ । त्यसबाहेक यस योजनामा सहभागी हुने ग्राहकलाई पहिलो वर्ष निःशुल्क नबिल डेबिट कार्ड र क्रेडिट कार्ड, वार्षिक लकर शुल्कमा २५ प्रतिशत छुट र योग्य ग्राहकलाई बिमा सुविधा पनि उपलब्ध गराइने बैंकको भनाइ छ । 'नबिल दिगो बचत खाता'को सुरूवातसँगै ग्राहक आफ्नो भविष्यका लागि मात्र नभई वातावरणमैत्री र दिगो भविष्य निर्माणका लागि पनि बचत गर्न सक्षम हुनेमा बैंकले विश्वास लिएको छ ।

● सानिमा बैंकका ग्राहकलाई एपोलो अस्पतालमा विशेष छुट

सानिमा बैंकले ग्राहकलाई भारतको एपोलो अस्पतालमा विशेष छुट प्रदान गर्न एच मेडिकल एन्ड डायग्नोस्टिक प्रालिसँग सहकार्य गरेको छ । बैंकका भिसा डेबिट-क्रेडिट कार्ड प्रयोगकर्ताले एपोलो अस्पतालमा डिजिटल भुक्तानी गर्दा १० प्रतिशतको छुट प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

यस्तो छुट चेन्नई, बैंगलोर, नवी मुम्बई, अहमदाबाद र कोलकातामा रहेको एपोलो अस्पतालमा प्राप्त गर्न सक्नेछन् । साथै, चेन्नईस्थित एपोलो क्यान्सर इन्स्टिच्युट, हैदराबादमा रहेको एपोलो हेल्थ सिटी, नयाँ दिल्लीमा रहेको इन्द्रप्रस्थ एपोलो अस्पताल र चेन्नईमा रहेको एपोलो प्रोटोन क्यान्सर सेन्टरमा समेत छुट प्राप्त गर्न सकिने बैंकले जनाएको छ । बैंकका अनुसार ग्राहकले छुटका लागि अस्पताल जानुअघि बैंक वा एच मेडिकल एन्ड डायग्नोस्टिक प्रालिलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ । बैंकले सातै प्रदेशका एक सय ३४ शाखा कार्यालय तथा एक सय २६ एटिएममार्फत वित्तीय सेवा दिँदै आइरहेको छ ।

● नेपाल लाइफलाई 'बेस्ट लाइफ इन्स्योरेन्स' अवार्ड

नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई 'बेस्ट लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी अफ दी इयर-२०२५' अवार्ड दिइएको छ । सत्रौँ कर्पोरेट बिजनेस अवार्डमा कम्पनीलाई लाइफ इन्स्योरेन्स विधामा उक्त अवार्ड दिइएको हो । अन्य मनोनीत कम्पनीमध्येबाट नेपाल लाइफले यो अवार्ड जितेको हो । उक्त अवार्ड कम्पनीका नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अमितकुमार कयालले ग्रहण गरेका छन् ।

अवार्ड नेपाली बिमा कम्पनीहरूको वित्तीय विवरण, सूचकांक, सुशासन दाबी भुक्तानीको अनुपात, चुक्ता पुँजी, प्रथम बिमा शुल्क आर्जनलगायत मापदण्डलाई मूल्यांकन गरिएको थियो ।

सोही सिलसिलामा कम्पनीको कार्यकुशलता, प्रभावकारिता एवं पारदर्शी नीति तथा योजना, आमजनमानसको विश्वसनीयता र लोकप्रियता तथा चुस्त, सहज र विस्तारित सेवा प्रवाहका आधारमा सर्वोत्कृष्ट रहेको ठहर गर्दै अवार्ड प्रदान गरिएको बताइएको छ । कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीणरमण पराजुलीले सफलताको बाटोमा अग्रसर रहन प्रेरित गर्ने सबैमा आभार प्रकट गरे ।

● ग्लोबल आइएमई बैंकका कार्डहोल्डरलाई सेल्सबेरीमा १० प्रतिशतसम्म क्यासब्याक

ग्लोबल आइएमई बैंकका कार्डवाहक ग्राहकले सेल्सबेरी स्टोरमा १० प्रतिशतसम्म क्यासब्याक पाउने भएका छन् । यससम्बन्धी समझदारीपत्रमा बैंकको ट्रान्जेक्सन बैंकिङ विभागका सेल्स एन्ड बिजनेस प्रमुख प्रकाश पौडेल र सेल्सबेरीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुशीलमान प्रधानांगले हस्ताक्षर गरे ।

डेबिट तथा क्रेडिट कार्डवाहक ग्राहकले देशभरका सेल्सबेरीका ३७ वटै स्टोरमा प्वाइन्ट अफ सेल (पस) मेसिनमार्फत गरिने कारोबारमा प्रत्येक हप्ताको शुक्रबार १० प्रतिशत वा अधिकतम दुई सयसम्मको क्यासब्याक दिने समझदारीपत्रमा उल्लेख छ । बैंकले नेपालका तीन सय ५४ शाखा, तीन सय ८५ एटिएम, दुई सय २१ शाखारहित बैंकिङ सेवा दिँदै आइरहेको छ ।

● बेबी लाइफ होमलाई सिटिजन्स बैंकको सहयोग

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनलले बेबी लाइफ होमलाई दुई लाख रूपैयाँ सहयोग गरेको छ । बैंकले १८औँ वार्षिकोत्सवका अवसरमा डेढ दशकदेखि एचआइभी संक्रमित बालबालिकालाई लालनपालन, स्वास्थ्य उपचार तथा शिक्षा प्रदान गर्दै आएको बेबी लाइफ होमलाई बैंकले सहयोग प्रदान गरेको हो । आगामी ७ वैशाखमा बैंकले आफ्नो वार्षिकोत्सव मनाउँदै छ । बैंकले एक समारोहबिच दुई लाखको चेक संस्थाका सञ्चालक राजकुमार पुनलाई हस्तान्तरण गरेको हो । उक्त रकम बालबालिकाको खानपान, शिक्षा र स्वास्थ्य उपचारमा खर्च गरिने सञ्चालक पुनले बताए ।

बेबी लाइफ होममा हाल २७ जना एचआइभी संक्रमित बालबालिका छन् । आगामी दिनमा पनि बैंकले संस्थागत सामाजिक उतरदायित्वअन्तर्गत सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिकलगायतक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने योजना रहेको जनाएको छ ।

● नेपाल सुपर लिगमा एनसेलका दुई अफर

जारी एनसेल नेपाल सुपर लिग (एनएसएल) सिजन ३ को अवसरमा एनसेलले दुई आकर्षक अफर ल्याएको छ । यी अफरअन्तर्गत ग्राहकले 'सधैँ अन' रिन्युअल प्याकमा दोब्बर डेटा र साना डेटा प्याकमा बोनस सेवा पाउनेछन् । यी दुवै अफर बिहीबारदेखि आगामी १६ वैशाखसम्म मान्य रहनेछन् ।

एनएसएल डबल डेटा अफरअन्तर्गत करसहित तीन सय ९९ रूपैयाँबाट सुरू हुने 'सधैँ अन' रिन्युअल प्याकमा ग्राहकले दोब्बर डेटा बोनसका रूपमा प्राप्त गर्नेछन् । ५० रूपैयाँमा २४ घण्टाका लागि मान्य अनलिमिटेड डेटा लिने ग्राहकले बोनसस्वरूप २० मिनेट एनसेलबाट अन्य एनसेल नम्बरमा कल गर्न सकिने टकटाइम प्राप्त गर्नेछन् । त्यस्तै, एक सय ५० रूपैयाँमा सात दिनसम्म मान्य हुने ७ जिबी डबल मज्जा प्याक किन्दा ग्राहकले बोनसका रूपमा थप २ जिबी डेटा बोनस प्राप्त गर्छन् ।

उदाहरणका लागि सात सय ९९ रूपैयाँको मासिक सधैँ अन रिन्युअल प्याक लिने ग्राहकले प्याकमा पाइने मुख्य सेवा ३० जिबी डेटा, सबै नेटवर्कमा अनलिमिटेड कल गर्न सकिने सुविधा र ७९ वटा सबै नेटवर्कमा पठाउन सकिने एसएमएस सेवाबाहेक थप ३० जिबी बोनस डेटा प्राप्त गर्नेछन् । यो डबल डेटा बोनस अफर हाल सञ्चालनमा रहेका सबै प्याकका प्रयोगकर्ताका साथै यो अफर अवधिभित्र यी प्याक लिने नयाँ ग्राहकमा पनि लागू हुने बताइएको छ ।

हाल एनसेलले 'सधैँ अन'अन्तर्गत डेटा, भ्वाइस र एसएमएस सेवा बन्डलसहित ६ वटा मासिक रिन्युअल प्याक प्रदान गरिरहेको छ । प्रत्येक प्याकमा निःशुल्क अनलिमिटेड युट्युब डेटा र राति ११ बजेदेखि बिहान ७ बजेसम्म अनलिमिटेड इन्टरनेट चलाउन मिल्ने नाइट डेटा पनि समावेश छन् । करसहित ७९९, ९९९ र १,४९९ रूपैयाँको रिन्युअल प्याक ३० दिनसम्म मान्य रहनेछ भने प्रतिदिन एक हजारका दरले अधिकतम १० हजारसम्मको अस्पताल भर्ना बिमा सुविधा पनि पाइने एनसेलको भनाइ छ ।

● बिमा अभिकर्ता पेसामा आबद्ध हुन मेटलाइफ नेपालको आह्वान

मेटलाइफ नेपालले जीवन बिमा क्षेत्रमा करिअर सुरू गर्ने अवसर प्रदान गर्दै अभिकर्ता पेसामा आबद्ध हुन अनुरोध गरेको छ । कम्पनी प्रेरणादायी भिडियो सन्देश जारी गर्दै यो विशेष अभियान सुरू गरेको हो । 'अब सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने पालो तपाईंको' भन्ने नारासहित सुरू गरिएको अभियानअन्तर्गत कम्पनीका अभिकर्ताले परिवार, समुदाय, र राष्ट्रको जीवनमा कस्तो सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छन् भन्ने कुरा भिडियोमा देखाइएको छ ।

लाखौं नेपाली वैदेशिक रोजगारीमा गइरहेका वेला कम्पनीको यो अभियानले नेपालमै बसेर पनि अर्थपूर्ण र सम्मानजनक करिअर निर्माण गर्न सकिने सन्देश दिएको छ । 'बिमा अभिकर्ताका रूपमा व्यक्तिले आर्थिक स्वतन्त्रता, व्यावसायिक पहिचान र व्यक्तिगत सन्तुष्टिसहित आफ्नो समुदायमा सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छन् । यो अभियान नेपालीलाई आफ्नै देशमा बसेर भविष्य निर्माण गर्न र आत्मविश्वासपूर्ण जीवन सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यसहितको करिअरमा योगदान पुऱ्याउन आह्वान गर्दछ,' कम्पनीले भनेको छ ।

मेटलाइफमा करिअर सुरू गर्ने अभिकर्ताले प्रशस्त अवसर, अन्तर्राष्ट्रियस्तरको बिमा र बिक्रीसम्बन्धी तालिम, बहुराष्ट्रिय कार्यसंस्कृतिको अनुभवका साथै निरन्तर सिकाइ तथा विकासको पहुँच पाउने कम्पनीले जनाएको छ । आर्थिक सफलता मात्र नभएर, यस पेसामा एउटा गहिरो जिम्मेवारी पनि हुन्छ- व्यक्ति र परिवारलाई सुरक्षा र आर्थिक सुनिश्चितता प्राप्त गर्नेछन् ।

सन् १८६८ मा स्थापित मेटलाइफ अमेरिका, जापान, एसिया, युरोप तथा मध्य-एसियालगायत ४० भन्दा बढी सहरमा सेवा दिइरहेको छ । नेपालमा भने सन् २००१ देखि सञ्चालनमा आएको हो । कम्पनीले उपभोक्ता तथा व्यवसायलाई जीवन बिमा, दुर्घटना तथा स्वास्थय बिमा, र कर्मचारी लाभ (समूह बिमा)जस्ता सुविधा प्रदान गरिरहेको छ ।

● भिजन लुम्बिनी ऊर्जा कम्पनीले पायो आइएसओ प्रमाणपत्र

भिजन लुम्बिनी ऊर्जा कम्पनी लिमिटेडले अन्तर्राष्ट्रिय गुणस्तर चिह्न र प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको छ । अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरू पूरा गरेपछि कम्पनीले आइएसओ ९००१-२०१५ प्राप्त गरेको हो ।

बेलायतमा रहेको स्टानचुली म्यानेजमेन्ट एन्ड सर्भिसेजको बोर्डले भिजन लुम्बिनीको आर्थिक, प्रशासनिक कार्यसम्पादन, परियाजनाको विकास तथा डिजाइन, निर्माणलगायतको मूल्यांकन गरी प्रमाणपत्र प्रदान गरेको कम्पनीका कार्यकारी निर्देशक जगत पोखरेलले जानकारी दिए ।

प्रमाणपत्र ग्रहणका लागि आइतबार काठमाडौंमा आयोजना गरिएको कार्यक्रममा उनले कम्पनी सञ्चालनमा विश्वस्तरको मूल्य-मान्यता र मापदण्ड पालना गर्न भिजन लुम्बिनी प्रतिबद्ध रहेको बताए । धेरैजनाको लगानी रहेको कम्पनी भएकाले पनि यस कम्पनीले पारदर्शिता र सुशासनलाई केन्द्रमा राखेको उनको भनाइ थियो ।

कार्यक्रममा स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था (इप्पान)का अध्यक्ष गणेश कार्कीले भिजन लुम्बिनीले झैँ सबै ऊर्जा कम्पनीले यस्तो प्रमाणपत्र लिनुपर्नेमा जोड दिए । ऊर्जा कम्पनीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड पालना गर्ने प्रवृत्तिको विकास गरियो भने ऊर्जा क्षेत्रमा देखिएको आशंका र आलोचनालाई न्यूनीकरण गर्न सहयोग गर्ने उनको भनाइ छ ।

कार्यक्रममा अतिथिका रूपमा सहभागी भएका प्रेस काउन्सिल नेपालका अध्यक्ष बालकृष्ण बस्नेतले अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड पूरा गर्ने गरी पहिलेदेखि नै काम गर्दै आइरहेको भिजन लुम्बिनीले अहिले प्रमाणपत्र पाएर त्यसलाई पुष्टि गरेको बताए । उनले अन्तर्राष्ट्रिय गुणस्तर चिह्न र प्रमाणपत्र पाएपछि भिजन लुम्बिनीमा गरिएको लगानी दुरुपयोग हुँदैन भन्ने सुनिश्चितता भएको उल्लेख गरे । देशमा विश्वसनीय, पारदर्शी र अन्तर्राष्ट्रिस्तरमा काम गर्ने कम्पनीहरू पनि छन् भन्ने सन्देश दिन भिजन लुम्बिनी सक्षम भएको धारणा उनले राखे । नेपालमा भिजन लुम्बिनीजस्ता व्यवस्थित र पारदर्शी कम्पनीहरू पनि धेरै छन् भन्ने सन्देश दिएर नेपाली सञ्चारमाध्यमले व्यावसायिक विषयलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्नेमा उनले जोड दिए ।

कार्यक्रममा प्रमाणपत्र प्रदान गर्नका लागि मूल्यांकनको जिम्मेवारी लिएको संस्थाका प्रतिनिधि सन्तोष गिरीले तीन महिनासम्म कम्पनीको सर्वपक्षीय मूल्यांकन गरेर मात्रै अन्तर्राष्ट्रिय गुणस्तर चिह्न र प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको जानकारी दिए ।

देशलाई...

आफ्नो स्वार्थका लागि उनीहरूले जनतालाई भिडाइरहेका छन् । दलहरूले राजा आउँछन् भनेर आफूलाई रूपान्तरण नगरि शासन गर्ने प्रवत्ति देखाएका हुनाले यो प्रवृत्ति नै खतरनाक रहेको छ । नागरिकका असन्तुष्टिको पारो घटाउनुको सट्टा उनीहरू उल्टो नागरिक नागरिकलाई जुधाएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्ने खेलमा लागेको हुनाले साँढेको जुढाईमा बाच्छाको मिचाई भएको छ । त्यसैको परिणाम हो चैत्र १५ गते राजावादीहरूले काठमाडौंको तिनकुनेमा गरेको विरोध प्रदर्शनमा सरकारी दमन त्यहाँ अनाहकमा २ जना नागरिकको हत्या भयो । प्रही प्रशासनले अन्धाधुन्द गोली प्रहार गऱ्यो ।

विरोधसभा सुरू नै नभईकन स्टेजमा किन अश्रृग्यास प्रहार गरियो । उक्त घटनाको निष्पक्ष छानविन गर्न उच्चस्तरीय छानविन आयोग गठन हुनुपर्दछ । सो आयोगमा सर्बोच्च अदालताक पूर्व न्यायाधिशको अध्यक्षमा मानवअधिकार आयोगका सदस्य र अर्को एक जना विज्ञलाई राखेर आयोग गठन गरी निष्पक्ष छानविन गरी दोषी ठहर भएका जोसुकैलाई पनि कानूनी दायरामा ल्याउनैपर्दछ ।

राजनीतिक दलहरूले पार्टीगत स्वार्थ छोडेर मुलुकको बृहत हित र जनताको पक्षमा काम गर्न सकेको खण्डमा मात्र मुलुकको विकास हुन सक्छ । माओवादी केन्द्रले पछिल्लो समयमा सरकारको विरूद्धमा जनतालाई भड्काएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्ने प्रयास गरिरहेको छ । उसले आफू सरकारमा हुँदा जनताको पक्षमा कुनै ठोस उपलब्धिमूलक कार्य गर्न नसकेको र राज्यसत्ता नै कब्जा गर्ने प्रयास गरेकै कारण पुष्पकमल दाहाललाई प्रधानमन्त्रीबाट हटाउन कांग्रेस-एमालेले पालैपालो सरकारको नेतृत्व गर्ने सहमति गरेका हुन् । त्यो सहमति पछि दाहाल पानी बेगरको माछा जस्ता भएका र सरकारको विरूद्धमा जनतालाई भड्काएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्न लागि परेका हुनाले पछिल्लो समयमा जनता साँढेको जुधाई, बाच्छाको मिचाईमा पर्दै गएका छन् ।

दिनहुँ हुने आन्दोलनले दैनिक ज्यालादारी गरी कमाई खाने मानिसलाई संकट परेको छ । व्यापार नभएको हुनाले व्यापारीहरू रूष्टभएका छन् भने उद्योग धन्दा कलकारखाना बन्द हुँदै गएका छन् । यस्तो जटिल अवस्थामा सबै दलहरू एक भएर मुलुकका समस्या समाधान गर्ने तर्फ लाग्नुपर्नेमा सरकारको विपक्षीमा जनतालाई भिडाएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्न खोज्नु माओवादी केन्द्रको अक्षम अपराधमात्र नभएर नेपाली जनतामाथिको घात समेत भएकाले अब सबै राजनीतिक दलहरू एकै ठाउँमा उभिएर जनताका समयाहरू समाधान गर्ने बृद्धि माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहाल सहित सबै दलका नेतालाई आओस् यही कामना ।

नेपाल र...

पार्टीले कारबाही गरी भ्रष्टाचारमा संलग्न हुने र भएका व्यक्तिहरूलाई पार्टीले निष्कासन गर्ने र त्यस्ता व्यक्तिहरूलाई अन्य राजनीतिक दलले आफ्नो पार्टीमा प्रवेश गराउने कार्य बन्द गरी उनीहरूलाई सामाजिक बहिष्कार गर्न आवश्यक रहेको छ । सरकारले सुशासन कायम गर्नका लागि पनि भ्रष्टाचारीहरूलाई कडा भन्दा कडा कारबाही गरी उनीहरूले आर्जन गरेको सम्पत्ति सरकारले नाममा ल्याउन सफल भएको खण्डमा भ्रष्टाचारमा कमी आउन सक्छ ।

मुलुकमा भएका ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डहरूमा ललिता निवास जग्गा काण्ड, बालमन्दिर जग्गा काण्ड, काभ्रेमा रामदेवको पतञ्जलीलाई हदबन्दी भन्दा बढीको जग्गा विक्रि काण्ड फेरी रामदेवले खरिद गरेको पतञ्जलीका जग्गा विक्रि काण्ड, बासबारी छालाजुत्ता कारखानाका जग्गा हडपेको काण्ड लगायत दर्जनौं काण्डहरू सतहमा आएका भएपनि त्यस्ता काण्डमा पूर्व प्रधानमन्त्रीहरू नै मुछिएका र अहिले उनीहरू नै राजनीतिक दलका नेता भएकाले उनीहरूकाथि कानुनी कारबाही हुन सकेको छैन ।

पुष्पकमल दाहाल पछिल्लो पटक प्रधानमन्त्री रहेका बेला ललिता निवास जग्गा काण्डमा मुछिएका पूर्व प्रधानमन्त्री माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराईलाई कानुनी कारबाही हुनबाट दाहालले नै जोगाएका थिए । मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाटै निर्णय गराएर दाहाल नेतृत्वको सरकारले उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिनु राजनीतिक बेइमानी हो । त्यसैले अब उक्त विषयमा अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगले त्यस विषयमा उजुरी परेको हुनाले छानविन गरी नेपाल, भट्टराई र पूर्व मुख्यसचिव लिलामणि पौडेलमाथि मुद्दा चलाउनुपर्दछ । अख्तियारले आफ्नै प्रतिष्ठा बचाई राख्नका लागि भएपनि नेपाल सहितका व्यक्तिलाई मुद्दा चलाउनु आवशयक रहेको छ ।

दाहाल...

बचाउमा लाग्न थालेका हुनाले जनतामा आक्रोश बढ्दै गएको छ । अब ठुला दलहरूसँग एउटै विकल्प बाँकी रहेको छ त्यो हो सकिने कि सच्चिने भन्ने । पटक पटक प्रधानमन्त्री भैसकेका व्यक्तिहरू अनुभवी भएपनि उनीहरूले जनताका आवश्यकता पुरा गर्न नसकेपनि उनीहरूको ध्यान पुन प्रधानमनत्री बन्नमै भएको हुनाले जनता आक्रोशति भएर सडकमा आएको सत्य वास्तविकता ओली सरकारले भुल्नु हुँदैन ।

चैत्र १५ गते राजावादीहरूले गरेको विरोध प्रदर्शनमा राज्यस्तरबाट भएको ज्यादती र गृह प्रशासन र प्रहरी प्रशासनले गरेको ज्यादतीका बारेमा सरकारले उच्चस्तरीय छानविन गरी ज्यादती गर्नेहरूमाथि कानुनी कारबाही गर्न पछि पर्नु हुँदैन । गृह प्रशासन र प्रहरी प्रशासनले तिनकुने घटनामा भएको ज्यादतीको बारेमा सफेद झुठ बोलेका हुनाले त्यस्तो झुठ बोल्ने र निर्दोष जनताको हत्या गर्नेहरूमाथि कारबाही हुनु पर्दछ ।

आफ्नो...

गरेर आलोपालो सरकारको नेतृत्व गर्ने निर्णय गरे । प्रधानमन्त्री रहेका बेला दाहाल सरकारले सरकारी नियुक्ति सरूवा बढुवा लगायत प्राय सबै क्षेत्रमा माओवादी बाहेक अन्यलाई ढोका नै बन्द गरिदिएको थियो ।

आफ्नो मान्छे नियुक्ति दिन कानुन नै संशोधन गरेर दाहाल सरकारले नयाँ रेकर्ड कायम गरेको थियो । दाहाल सरकारकै पालामा नेपाल आयल निगमले प्रदुषण नियन्त्रणका लागि भनेर पेट्रोलियम पदार्थमा उठाउँदै आएको करलाई अर्थ मन्त्रालयबाट अन्यन्त्र नै खर्च गर्न सक्ने निर्णय गरेको रहस्य अहिले खुलेको छ ।

आफूँ सत्तामा रहँदा सबै ठीक सत्ताबाहिर रहँदा सबै बेठिक भन्ने पुष्पकमल दाहालको चरित्रका कारण उनी आफ्नै हास्यास्पद पात्र बन्दै गएका छन् । अरूलाई गाली गरेर मात्र होइन अप्रमाणित आरोप लगाउने दाहालले आफ्नै विगतलाई सम्झेर आफ्नो गल्ती स्वीकार गर्न उनैको हितमा हुनेछ ।

लोकतन्त्र भनेको...

सकेनन् त्यसको एउटै कारण थियो जनता विभिन्न दलका कार्यकर्ता भएर बाडिएका थिए । जनताले सरकारको खबरदारी गर्नपर्नेमा आ आफ्नो पार्टीको सरकार बनेका बेला जनता विभाजित भए त्यही कारणले गर्दा सरकार पनि जनतालाई विभाजित गराएरै सरकार सञ्चालन गर्ने क्रममा अघि बढ्यो । कांग्रेस नभए एमाले, एमाले नभए कांग्रेस र कांग्रेस नभए माओवादी, माआवादी नभए एमाले यिनै दलका वरिपरि देशको राजनीति घुम्यो ।

जनता तिनै दलका अधिपछि लागे राष्ट्रप्रति र आफ्नो मातृभूमि प्रति कहिल्यै बफादार बन्न नसकेको हुनाले नै यसै कारणले गर्दा देशको राजनीति स्थिर बन्न नसकेको सत्य वास्तविकता हो । जुनसुकै पार्टीको नेतृत्वमा सरकार बनेपनि सत्तामा यिनै कांग्रेस, एमाले र माओवादीकै हालीमुहाली चल्दै आएको हुनाले दलहरूको मनोमानी बढ्दै गएको हो । जनता विभाजित नभए जनताको हैसियतमा उभिन सकेको खण्डमा जुनसुकै दलको नेतृत्वमा सरकार बनेपनि त्यो सरकार जनताप्रति उत्तरदायी बन्न बाध्य हुन्छ तर त्यसो हुने नसकेको हुनाले अहिलेसम्मका सरकारले जनतालाई भिडाएर शासन गरिरहेको प्रष्ट भएको छ । त्यस्तो अवस्थामा जनताका आवाज बन्द गर्ने गरिन्छ ।

जबसम्म जनताले गलतलाई गलत र सहीलाई सही भन्न सक्ने वातावरण बन्न सक्दैन तबसम्म देशको अवस्था यस्तै दयनीय अवस्था भै रहिरहन्छ । राजनीतिक दलहरूले लोकतन्त्रको विकल्प छैन भनिरहँदा जनताका आवाजहरू सुन्नुका बदला जनताका आवाज दवाउन खोजिन्छ भने त्यस्तो व्यवस्थालाई लोकतान्त्रिक व्यवस्था भन्न सकिँदैन । लोकतन्त्रमा जनता नै सर्वेसर्वा हुनुपर्नेमा पछिल्लो समयमा जनता होइन राजनीतिक दल र तिनका नेताहरू नै सर्वेसर्वा भएका हुनाले जनताले विद्रोह गर्नुको विकल्प छैन ।

भैरहवा विमानस्थलमा अन्तर्राष्ट्रिय उडान रोकिएसँगै स्थानीय आक्रोशित

गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट अन्तर्राष्ट्रिय उडान रोकिएसँगै जनस्तरमा सरकारप्रति आक्रोश बढ्न थालेको छ । एक साताअघि नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले भैरहवाबाट 'समर सेड्युल' स्थगित गरेपछि अन्तर्राष्ट्रिय वायुसेवा कम्पनीका उडान ठप्प छन् ।

विमानस्थल नियमित सञ्चालनका लागि दबाब सिर्जना गर्दै आएको सिद्धार्थ सञ्जाल रूपन्देहीले ५० भन्दा बढी संघ-संस्थासँगको समन्वय बैठक राखी विमानस्थल नियमित सञ्चालन गर्न दबाब दिने निष्कर्ष निकालेका छन् । भैरहवाबाट उडान भए पनि निरन्तरता पाउनेमा शंका व्यक्त गर्दै आएका व्यवसायीले आन्दोलनको तयारी गरेका छन् । छलफलमा नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले भैरहवाबाट एक महिनाअगाडि नै 'समर सेड्युल'का उडान कटाएको सञ्जालका वरिष्ठ उपाध्यक्ष चन्द्रप्रकाश श्रेष्ठले बताए । विमानस्थल नियमित सञ्चालनमा नआउँदा पर्यटन क्षेत्र धराशायी मात्र नभएर घरबारविहीन हुने अवस्थामा पुगेको उनको भनाइ छ ।

यात्रुलाई श्रम, मेडिकल, ओरियन्टेसन र भिसा सेन्टरको कामका लागि संघीय राजधानी नै धाउनुपर्ने बाध्यता रहेको छ । विमानस्थल सञ्चालनका लागि सरकारले तत्परता नदेखाएको सिद्धार्थ सञ्जालका अध्यक्ष अनिल ज्ञवालीले बताए । उनले भने, 'सरकार विमानस्थल सञ्चालन गर्न चाहँदैन, तर स्थानीयसँग विमानस्थल जसरी पनि सञ्चालन गर्छौं भन्दै हिँड्ने गर्दा सरकारको द्वेध चरित्र देखियो ।' नेपाल चेम्बर अफ कमर्स लुम्बिनी प्रदेशका अध्यक्ष टंकप्रसाद पोखरेलले लुम्बिनीकै कारणले गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल बनेको बताउँदै लुम्बिनी विकास कोषले यसको प्रचारप्रसारका लागि काम गर्नुपर्ने बताए ।

उद्योग व्यापार संगठन, रूपन्देहीका अध्यक्ष दर्पण श्रेष्ठले विमानस्थल सञ्चालनका लागि दबाब दिन केही समय आफ्नो उद्योग-व्यवसायलाई दिने समय आन्दोलनमा दिनुपर्ने समय आएको बताए । उनले विमानस्थल नियमित रूपमा सञ्चालन भए मुलुकको अर्थतन्त्रमा समेत सुधार हुने उल्लेख गरे । सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रूपन्देहीका वरिष्ठ उपाध्यक्ष दिलीपकुमार कान्दूले विमानस्थलमा सरकारीस्तरबाट भएको लगानीभन्दा निजी क्षेत्रले बढी लगानी गरेको बताए ।

१९८ आरोहीलाई हिमाल आरोहणको अनुमति

काठमाडौं । यस वर्षको वसन्तकालीन सिजनका लागि हिमाल आरोहण गर्न हालसम्म नेपालसहित विभिन्न देशका एक सय ९८ आरोहीले अनुमति लिएका छन् । आरोहीले सर्वोच्च शिखर सगरमाथासहित विभिन्न २९ हिमाल आरोहणका लागि अनुमति लिएका हुन् ।

हालसम्म सात समूहबाट १७ महिलासहित ७७ जनाले सगरमाथा (८,८४८.८६ मि) आरोहणको अनुमति लिएको पर्यटन विभागले जनाएको छ । वसन्त ऋतु सगरमाथा आरोहणका लागि सबैभन्दा उपयुक्त सिजन मानिन्छ । यो समयमा अधिकांश आरोहीहरू सगरमाथा आरोहण गर्न आउने गर्छन् । विभागका अनुसार अन्नपूर्ण-१ (८,०९१ मि) आरोहण गर्न ६६ जना र अन्नपूर्ण-५ का लागि आठजनाले अनुमति लिएका छन् । यस्तै, मकालु हिमाल (८,४८५ मि) आरोहणका लागि १५, ल्होत्से (८,५१६ मि) आरोहणका लागि १५ जनाले अनुमति पाएको विभागले जनाएको छ । पर्यटन विभागले वसन्तयामका लागि धमाधम आरोहण अनुमति दिइरहेको छ ।

विभिन्न हिमाल आरोहणका लागि अनुमति लिएका आरोहीहरू सम्बन्धित हिमालतर्फ जाने क्रम सुरू भइसकेको छ । तर, अझै पिक चढ्न भने सुरू गरिएको छैन । सर्वोच्च शिखर सगरमाथा आरोहणका लागि आइसफल डाक्टरहरूले बाटो बनाउने काम गरिरहेका छन् । तर, खराब मौसमका कारण रोप फिक्सिङको काम गर्न कठिन भइरहेको बताइएको छ । अहिले खुम्बु आइसफल क्षेत्रमा भऱ्याङ राख्ने र डोरी टाँग्ने काम भइरहेको छ । अझै आधार शिविरबाट दोस्रो शिविरसम्म पनि बाटो बनाउने काम सम्पन्न भइसकेको छैन । आधार शिविरदेखि दोस्रो शिविरसम्म सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समिति (एसपिसिसी)ले बाटो बनाउँदै छ ।

स्व. खुमबहादुर...

साउन २०६९ मा पूर्वमन्त्री खड्कालाई भ्रष्टाचार कसुरमा दोषी ठहर गर्दै जग्गा जफत गर्ने फैसला सुनाएको थियो ।

उहाँको सानेपा रहेको १ रोपनी ६ आनाभन्दा बढी जग्गा जफत गर्नका साथै २० लाख ५६ हजार ९८७ रूपैयाँ असुल उपर गर्नपर्ने फैसलामा भनेको थियो । साढे २० लाख भने असुल उपर भइसकेको छ ।

कांग्रेस...

उनीहरूलाई आगामी निर्वाचनमा उम्मेदवार समेत हुन नपाउने गरी निलम्बन गरेको छ । विधान मिचेर कांग्रेस, माओवादी र एकीकृत समाजवादीका मानिसहरूबीचमा सहमति गरेर केन्द्रीय समिति दोब्बर बनाएका थिए । रेडक्रसको मुल्य र मान्यता विपरित काम गरेको र आर्थिक रूपमा पारदर्शिता समेत नभएको भन्दै उनीहरूलाई रेडक्रसमा आउनै नमिल्ने गरी निलम्बन गरिएको सिएमसीले जनाएको छ ।

सिएमसीले वर्तमान गतिरोधको समाधानका लागि पूर्ण रूपमा स्वतन्त्र र गैरराजनीतिक अन्तरिम समिति गठन गर्न सरकारलाई अनुरोध गरेको छ । यदि उक्त अनुरोध कार्यान्वयन भएमा संस्था प्रतिबन्ध लाग्न सक्नेबाट बच्न सक्ने सम्भावना देखिएको सिएमसीका पत्रमा उल्लेख भएकाले रेडक्रस जस्तो मानवीय संस्था बचाउनका लागि तत्काल सरकारले स्वतन्त्र र गैरराजनीतिक व्यक्तिहरूको नेतृत्वमा तत्काल समिति गठन गर्नुपर्ने र संस्थालाई बचाउनुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । पुष्पकलम दाहाल नेतृत्व सरकारले नै रेडक्रस जस्तो सामाजिक र मानवीय संस्थामा राजनीति हस्तक्षेप गरेर आफ्नो चरित्र देखाएको थियो । तत्कालिन दाहाल सरकारले प्राय सबै क्षेत्रमा हस्तक्षेप गरेर नेकपा एमालेलाई एक्ल्याउने उदेश्यले सामाजिक संस्थाहरूमाथि प्रहार गर्दै कांग्रेस, माओवादी र एकीकृत समाजवादीका मानिसहरू राखेर संस्थालाई ध्वस्त बनाएका थिए ।

नेपालविरुद्ध...

नेतृत्वको सरकारले कसरी त्यो जग्गा खरिद र विक्रि वितरण गर्न दियो त्यसको जवाफ माधव नेपालले दिनुपर्ने कि नपर्ने ?

ललिता निवास जग्गा काण्डमा समेत माधव नेपाल र बाबुराम भट्टराई संलग्न रहेका र उनीहरूले ललिता निवास जग्गामा नक्कली मोही खडा गरेर मात्र होइन नक्कली गुठी नै खडा गरेर नक्कली गुठी टिकिन्छाका मोहीलाई जग्गा दिने निर्णय गरको थिए । उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिने काम पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले गरेको थियो ।

काभ्रेको हदबन्दी भन्दा बढीको सरकारी जग्गा त्यसमा पनि हदबन्दी भन्दा बढीको जग्गा विक्रि गर्ने माधव नेपाल नेतृत्वको सरकारको निर्णय विरूद्ध अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोगमा उजुरी परेको र सो उजुरीको विषयमा अनुसन्धान हुँदा जग्गा विक्रि गर्न दिने निर्णयमा कैफियत देखिएको हुनाले अख्तियारले माधव नेपालसँग बयान लिइसकेको हुनाले अब सो विषयमा अख्तियारले विशेष अदालतमा मुद्दा दर्ता गर्ने भएको छ । त्यसले गर्दा नेपाललाई छटपटी बढ्दै गएको छ ।

पानीका स्रोतको संरक्षण गरौं ।

- वनसम्पदाको संरक्षण गरौं,
- खुला ठाउँमा वृक्षरोपण गरौं,
- इनार, कुवा, पोखरी, पानी पँधेरोजस्ता पानीका स्रोतको संरक्षण गरौं,
- भूमिगत पानीको दोहन नगरौं,
- पानीका स्रोतको संरक्षणवारे जनचेतना अभिवृद्धि गरौं,
- खोलानाला, पोखरी, ताल वरिपरि सफा र हराभरा राखौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल • कार्यालय : बुद्धनगर, काठमाडौं • फोन : ४७९०२९५, मो. : ९८४१२५४८८५ • इमेल : devendrachudal@gmail.com • मुद्रण : सुनगाभा प्रिन्टिङ प्रेस, बागबजार